

MİT Raporunun Esprisi Tarihle Yüzleşme mi?

Şakir Epözdemir

Türkiye Milli İstihbarat Teşkilatı'nın (MİT) 80. kuruluş yıldönümü sayesinde bu teşkilatın 1927'lere dayandığını öğrenmiş olduk.

1958'de Diyarbakır 3. Hava Kuvvet Komutanlığında askerlik hizmetimi yaparken Hani'li Hafız Yakup ve hemşerisi Tahir Aslan adındaki arkadaşarımdan böyle bir teşkilatın var olduğunu öğrenmişim. O arkadaşların ikisi de hafız kur'an idiler. Sanıyorum İzzetpaşa Caddesinde, Işık Palas diye Bitlislilerin bir oteli vardı. Otel sahibinin MİT'le ilişkisinin olduğunu söylüyorlardı. Kaç kere beni de o Bitlisliyle görüştürmek istediler, ama zaten ben sevdiğim o iki arkadaşla ne beraber eğitim gördüğümüz İzmir Gaziemir Hava Muhabere Okulunda, ne de Diyarbakır'da içli dışlı olmadık.

O arkadaşların anlatımına göre "Gizli Emniyet" denen bu teşkilat mensuplarına yüksek derecede maaş veriliyordu. Hem de her yerde geçerli olan ve her kapıyı açan bir kırmızı kartları vardı. Hatta 60'lı yıllarda bazen "şu adamın cebinde kırmızı kart gördüm" diyenlere de rastlanıyordu. "Gizli Emniyet" teşkilatının MİT olduğunu daha sonraki yıllarda ve hele 27 Mayıs 1960 askeri darbesinden sonra bu teşkilat yavaş yavaş deşifre olmaya başladı. Askerliğim bitti ve Diyarbakır Merkez Postanesinde muhabere memuru olarak işe başladım. Merkez Müdürümüz Liceli hafız Şükrü Efendinin oğlu Celil Erendi. Celil Bey, çok kalender ve olgun bir bürokrattı. 27 Mayıs'ta Celil Beyi de tutukladılar ve Sivas'a gönderilen Kürt şeyh ve ağalara kattılar. Diyarbakır Barosu Celil Beye sahip çıktı ve onu Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesinde savundular. Bu güzel insan, beni işe aldığı için bir vefa borcu olarak ben de duruşmasına seyirci olarak katıldım. Zaten Celil Ereni savunan Baro Başkanı Edip Altunakar ve Canip Yıldırım benim çok samimi dostlarım idiler.

İşte o duruşmada Celil Eren aleyhine rapor veren PTT çalışanlarının iddiaları soruştururken bu personelin çoğu açıklama getiremediler. Avukatlar onları zorlayınca "gizlidir" açıklanamaz dediler ve "Gizli Emniyet" yani MİT gerçeği su yüzüne çıktı. Celil Bey beraat etti. Biz de çok sevindik. MİT'in ve MİT ajanlarının isimlerini 49'lar la da duymaya başlamıştık. Sanırım o zamanlar da MİT henüz yeniydi ve deyim yerindeyse daha acemi idi. Milli istihbaratın seviyesi gittikçe gelişti ve yükseldi. Türkiye'nin güvenliği yerine, bir PTT müdürünün DP'li oluşunu soruşturmanın millilik yanı ne olabilir? Ayrıca, Menderes ve kabinesi hakkındaki çok basit istihbari bilgilerinin de bu kanalla elde edildiğine inanmıyorum. Köpek, bebek davaları basit senaryolardı.

1970'lerden sora MİT daha olgun hareket etmeye başladı. 1970-80 arasında kimi yerlerde ve mesela Bitlis, Tatvan ve bu bölgede hiçbir provokasyona şahit olmadık. Hatta MİT bu bölgenin Batman'a, Silvan'a ve Hilvan'a dönüşmemesi için çaba gösterdi. En azından o zaman Tatvan'da oturan biri olarak bu şekilde algılıyorum MİT'i.

Kürt milliyetçi, devrimci ve demokratları MİT'e hep öcü gibi baktılar. Sanki Türkiye'ye demokrasinin, sosyalizmin gelmesini MİT önüyor gibi bir yanlış görüşe saplandılar. 1960 yıllarında bazen kimi bilinçsiz ve peşin hükümlü birileri MİT'e hakaretvari ve çirkin şeyler söylerdi. Kaç kere şahit olmuşum, Sait Elçi itiraz ederdi. "Çocuklar, T.C. bir devlettir. Devlet istihbaratsız olur mu? Elbette bizleri takip edecekler. Biz işimize bakalım ve mümkün mertebe

onlara gerekçe vermeyelim. Faraza yarın biz Kürtler de bir devlet kurduk, peki bizim de istihbaratımız olmayacak mı?” der, her seferinde şöyle bir soru ortaya atardı:

“Peki, yarın kurulacak Kürdistan Devletinde istihbarat görevini size verseler yapamam diyebilir misiniz?” diye sorardı. Kimi arkadaşlar yaparız der, kimi sükut eder ama, ben her seferinde;”Hayır, benim yapım buna müsait değil, ben yapamam. Ben insanlara şüphe ile suizan ile bakmak istemiyorum” derdim.

Şu anda bu makaleyi yazarken bile, geçmiş olayları anlatınca tedirgin oluyor ve kimi kimseleri ve kurumları küçük düşürmemek için azami çaba gösteriyorum. Ayrıca, şu satırları karaladığım bu saatte(13.01.2007) Ankara'nın göbeğinde, bir Kürt konferansı cereyan ediyor. “Türkiye Barışını Arıyor” adı altında da olsa bu toplantı Kürt Sorunu ve de Türkiye'nin çözüm bekleyen en acil ve can alıcı sorununun konferansıdır diye düşünüyorum. Mademki bu konferansı düzenleyen arkadaşlar, konferansa bu ismi münasip gördüler ben de “Barışı” arayanlardan biri olayım ve barışın, barışıklığın, esenliğin, eşitliğin, demokrasinin ve en önemlisi Türklerin ve Kürtlerin gönüllü birliğinin gerçekleşmesinin yolu, Kürtlerin evvela kendileriyle barışık olmaları ve ikinci adımda Türkiye Cumhuriyetinin MİT, Genelkurmay, Parlamento, Siyasi Partiler ve diğer devlet müesseseleriyle barışık olmalarının gerekliliğine inanıyorum. Bundan dolayıdır ki, bu makaleyi yazarken kim ne derse desin, benim de barışa katkı sunduğuma dair inancımı saklıyorum.

70 yaşındayım ve şahsen de barıştan yana hümanist bir mazlumum. Mazlumum, çünkü Kürdüm. Türk, Arap veya Fars da olabilirdim. Ama, Kürt doğmuşum, Kürdistanlıyım ve de en az 1000 yıl ulema yetiştiren Kürdistan medreselerinde ve özellikle Bitlis Roşkan Hükümetinin resmi medrese ve külliyelerinde öğretim görevini yapan bir aileye mensubum. Bu yüzden barışı genlerimle taşıyorum. Ben Gandi, Hz. İsa, Luther Martin King ve Tolstoy hayranlarından biriyim.

Barış kimler arasında olur? Eğer maksat iki halkın, yani Türklerle Kürtlerin barışı ise, herhalde bu iki halk durup dururken küsmediler. Burada barıştan önce bu iki halkın tarihi hak ve hukuklarının ortaya çıkarılması ve haksızlıkların, tarihi hataların kabulü ve özür dilemesinden sonra barış sağlanır. Bunun için Kürtlerin durmadan barış naraları atmalarından ve de af dilenciliğini yapmalarından hem bir şey anlamıyorum ve hem de Kürt sözcülerinin tavırlarını fazla yakışık görmüyorum.

Benim pratikte ve bundan 40 yıl önce, Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi savunmasında aynen şimdiki gibi düşündüğümü ve çok daha ileri derecede hak talebinde bulunduğumu anlamak ve Kürtlerin nereden nereye düşürülmüş olduğunu görmek istiyorsanız, lütfen Pêrî Yayınları 1968/235 Antalya Davası Savunmasını okuyunuz.

Kürtlerin düşürülmesi Türkiye'nin faydasından çok zararınadır. Türklerin ve Kürtlerin kaderleri 1514'ten bugüne 500 yıldan beri müşterektir. İyi günde, kötü günde bazen anlaşarak ve bazen de dövüşerek bugünlere geldik. Şimdi sayın Türkiye halklarından ve idarecilerinden soralım. Türkiye'de yaşayan bu cumhuriyetin kurucu unsurları olan Kürtlerin kişilikli, şahsiyetli, onurlu ve üretken birer vatandaşı mı olmalarını istersiniz? Veya kapkaççı, korkak, ürkek, yalancı, hırsız, eroinman ve Diyarbakır'ın, Adana; Mersin, Antalya ve de İstanbul'un sokaklarında sürünen, siyasette ürkek ve korkak davranan, ne istediklerini açık bir şekilde ifade edemeyen düşürülmüş bir kitle olmalarını mı istersiniz? Eğer ikincilerini istiyorsanız Türkiye batmaya mahkûm demektir.

1958/70 döneminde Diyarbakır'da askerlik, memurluk, siyaset ve otel işletmeciliğini yapan, okuyan, düşünen, siyasetten dolayı zindanlarda yatan, Kürtlerin

Siyasal, ekonomik ve kültürel haklarını tarihi bir perspektifle savunan, Kürtlerin ekonomik ve sosyal durumlarını istatistikî bir şekilde ortaya koyan ve “Kürtler kendi anadilleriyle çevre kültürü, töre yetenekleri ile eğitilmedikçe kültür seviyeleri yükselmez, Kürtlerin kültür seviyeleri

yükselmedikçe Kürdistan kalkınması gerçekleşmez.” teşhisi, Antalya Ağır Ceza Mahkemesi yargıçlarının yüzlerine haykıran bir insanım. Bu yüzden 40 yıl sonra söyleyeceklerime kulak verilmesini yararlı görüyorum.

Ben bunları söylediğimde, yani adı geçen savunmayı yaptığımda Kürtlerin %95’i kendi bölgelerinde yaşıyordu. O zaman özellikle Mardin ilinden göç fazla idi ve Mardinliler Beyrut’ta iş arıyordu. Urfa’dan Çukurova’ya mevsimlik işçi akını vardı. İstanbul’a yazın giden ve kışın dönen garibanların perişanlığını o günkü basından izliyorduk. Eğer, sadece benim gibi bir cahilin isteklerine kulak verilseydi, şimdi Türkiye baştan başa cennet bir vatan olmuştu ve bu memleket acınacak manzaralara duçar olmazdı.

1968’in 27 Ocağında TDKP davasından tutuklanmamızda Antalya’ya gönderilmeden 70 gün Diyarbakır hapisanesinde ve gardiyanların koğuşunda kaldık. Genel Sekreterimiz rahmetli Sait Elçi ile 11 kişi idik. O zamanlarda Çocuk İslahevleri olmadığı için, Diyarbakır’ın suç işleyen çocuklarını da bizim bitişikteki odaya yerleştirmişlerdi. Bu çocukların sayısı hiçbir zaman 3’ü geçmiyordu. Suçları ise sadece hırsızlıktı. O zaman tiner, eroin, kapkaç, örgütlü soygun ve vurgun şebekeleri, fahişelik, muhbirlik ve kızların, gencecik kadınların intiharları duyulmamıştı.

Diyarbakır’ın kabadayılarına gelince, Diyarbakır zaten ezelden beri kabadayıdır. Ama Diyarbakır’ın kabadayılığı şerefle, mertlikle ve yiğitlikle ölçülüyordu. 4. Sultan Murat’a kafa tutan ve bu yüzden canından olan Şeyh Mahmut gibi kabadayıların yanında, benim Diyarbakır’da olduğum dönemde Fil Miho, Bozo Kemal Yıldırım ve mensup olduğu Mala 7 Belalar, Cizrelioğulları, merhum Hasan Değer ve akrabalarının siyanetleri, kabadayılıkları ve yiğitlikleri konuşuluyordu. Bu kabadayılar aynı zamanda yoksul ve mağdurları destekliyorlardı.

Herkes Türkiye’de çok iyi biliyor ki 1980 Kenan Evren Darbesi ile başlayan yıkımı bu Türkiye toprakları üzerinde hiçbir zaman ve hiçbir kuvvet yapmadı. PKK ile sürdürülen iç savaşın bir hediyesi olarak bütün Kürtlerin yerlerinden yurtlarından koparılmasına ve entegrasyon düşüncesi ile batı şehirlerine kimi zaman tehditle ve devlet tarafından zor kullanılarak göç ettirildiler. Köyleri yerle bir edilen, evleri, hayvanlarıyla birlikte yakılan, okumadan nasibini almayan milyonlarca Kürdü zorla göç ettirdiler. Peki neden? Nedeni belli.

Türkiye’yi yönetenler ve stratejik siyasetmedarları güya, Kürtlerin dağlarını, derelerini boşaltıp gerilla hareketinin denizini kurutacak ve göçe zorlanan Kürtler de metropollerde yoksulluk ve yokluk içinde asimile olup Türkleşeceklerdi. Böylece bir taşla iki kuş vurulmuş olunacaktı.

Şimdi bu yöntemin yanlış olduğunu hep beraber görüyoruz. Yanlış olması bir yana, Diyarbakır’ın ne hale düştüğünü ve bu metropolde kurumlaşan insani teşkilatların uluslar arası yardımlara ne kadar muhtaç olduklarına şahit oluyoruz. “Diyarbakır’da 10.000 sahipsiz çocuk sokaklardadır” diyorlar. Peki, nasıl ıslah edecek, iş ve mekan sahibi yapacaksınız bu çocukları?

Şimdi Van, Siirt, Batman, Diyarbakır, Antep, Adana, Mersin, Antalya, Muğla, Burdur, Aydın, Denizli, İzmir, Manisa, Balıkesir, Bursa, İstanbul, Çanakkale, Tekirdağ, Edirne ve İç Anadolu’da, Ankara başta olmak üzere her yerde ve her ildeki Kürtlerin sosyal ve ekonomik durumlarını hangi bütçe, imkân ve yöntemle çözeceksiniz? Başınıza sardığınız bu beladan ne anladınız? Kürtleri Mardin, Urfa, Antep ve Antakya’dan al, Akdeniz sahilinden Egeye ve oradan Marmara sahillerini baştanbaşına saran göçmenlerinin 30 sene sonra bütün buralarda çoğunluk teşkil ederse hiç şaşırmayın. Ne Kürtleri yok etme yöntemi, ne de Kürtlerden korkma fobisi bu derde çare değildir beyler!

Çözümün tek anahtarı diyalogdur, konuşmadır, tartışmadır ve artık Kürtleri de bu ülkenin kurucu bir milleti olduğunu kabullenerek hak, hukuk, adalet ve tarihle yüzleşmedir.

Başlıkta, MİT'in tarihle yüzleşmesi mi? diye bir soru ortaya koyduk.

Bundan birinci amacım MİT'in Kürt sorununda son elli yıldır yaptığı icraatların Türkiye halkları açısından kar ve zararlarını bilimsel ve tarafsız bir şekilde gözden geçirerek şurada doğru yaptık, burada yanlışlık veya şu, şu önerilerimize önem verilmedi şeklinde bir kar zarar bilânçosunu çıkarıp Türkiye kamuoyuna açıklamalıdır derim. İnanıyorum ki, MİT birçok doğruyu bulmuş ama kimseye kabul ettirememiştir.

Bu meyanda “Kürtler ne istediklerini anlatamadılar” şeklindeki bir gerekçeyi ortaya koymadan önce lütfen Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi'nin programını ve 1968–69 Antalya Mahkemelerine verilen siyasi savunmaları gözden geçirsinler. Benim bizzat ve şahsi olarak yaptığım savunmayı bu yazının ekinde birçok internet sitelerine sunacağım.

Eğer bugün gerçekten Kürtlerin ne istedikleri somut bir şekilde ortada görünmüyorsa, 12 Mart 1971'den bu yana Türkiye idarecilerinin her yöntemi meşrulaştırarak Kürdistanlı bütün hareketlere ajanlarını sokarak onları ulusal ve geleneksel çizgiden Marksist, Leninist, Stalinist kalıplara sokup fraksiyonlar arası düşmanlıklar tertipleyerek Kürtleri birbirine düşürmelerinin sonucudur bu manzara.

Ama gerek MİT ve gerekse Türkiye'nin koruyucu melekleri, gördüler ki bütün bu çabalar Türkiye'ye faydadan ziyade zarar getirmiştir. Eğer hala bu doğruyu tespit edememişlerse, demektir ki bu kurumlar Türkiye'ye daha çok kötülük tohumları ekeceklerdir.

İkinci amacım ise, MİT Müsteşarlığı, uzman ve akademik kadrolarının belki de artık Kürtlerin geçmişlerini, Kürt-Osmanlı 1914 Amasya İttifakını, 1514-1850'lere kadar ki 330 yıllık bu ittifak sürecinin iyi ve kötü yanlarını 1850'den sonra da Kafkas Cephesinde, Balkanlarda, Yemende, Çanakkale'de ve her yerde bu dindaşların sadakatlerini araştırmış ve “Eyvah! Biz dostlarımıza düşman muamelesini yapıyor, ama maalesef farkında bile olamıyoruz” deyivermişler ve 80. yıldönümlerinde “Bu işlerin eski yöntemlerle yürüyemeyeceği” sinyalinin vermişlerdir.

Ben fotoğrafı böyle okumak istedim. Tersine de okunabilir. Mesela, gerek 1514 Sultan Selim Han ile Kürdistan Hükümdarları ve Beylerinin ittifak sözleşmesini ve gerekse Mustafa Kemal'in 1919 Amasya Tamimini neden Kürtler bilsin? Bütün kitapları yakarız, tüm teknolojiyi yok ederiz, okuma yazma bilen ve böyle önemli şeyleri okuyup bilinçlenen tüm kafaları keselim” de diyebilirler. Bu da bir yöntemdir. Ama demokrasiyi benimsemiş ve 70 milyonun %70'i Avrupa Birliğine girmeyi düşünen, üretken, dünyaya açılmış bir Türkiye toplumu bu maceraya prim vermez, vermemelidir.

Şimdi son günlerde vatanseverliği hiç kimse ile paylaşmak istemeyen bazı siyasetmedarlarımız Türkiye'nin geleceğinden ve istikbalinden vazgeçerek sadece “KERKÜK” nakaratına başlamış bulunuyorlar. Bundan 2 yıl evveline kadar sürekli bir sloganları vardı ve de hem dünya hem de Kürt kamuoyuna karşı çok ayıp ve mantıksız olan bu slogan; “Kürt Devletine karşı olduklarını ve kurulacak bağımsız bir Kürdistan devletini savaş gerekçesi sayacaklarını” ilan ve beyan ettiler. Saddam düşmesin, Irakta federe bir devlet kurulmasını diye, Nusaybin'e kadar gelen 60 yıllık dost ve müttefik ABD'nin lojistik ve askerlerine yol vermediler. Kitaplara sığmayacak kadar hata yaptılar, yanlış yaptılar ve hala da yapıyorlar.

Peki, Türkiye Cumhuriyetinin milli çıkarları bu yöntemin, bu tavrın neresindedir? 500 yıllık sadık ve dost bir milleti düşman ilan edeceksin. Kürt devletine, otonomisine, federasyonuna, kültürel haklarına karşı çıkacaksın, 60 yıllık müttefikin ve de veli nimetin ABD'nin malzemelerini Nusaybin'den İskenderun'a geri gönderip “Ben bağımsız bir devletim, benim egemenliğim altındaki topraklardan geçmene müsaade etmiyorum” deyip doğru siyaset yaptığını iddia edecek ve “Büyük Devletiz” diyeceksin. Bütün dünya buna inansa, ben şahsen inanmam.

Efendim ne imiş? Türkiye'nin Osmanlı İmparatorluğundan kalma Musul ve Kerkük üzerinde hakları varmış. Yok Telahferden Hanikine kadar Türkmenistan'mış, Kerkük Türklerin şehri imiş, falan, filan. Bir defa Türkiye devletinin stratejik uzman ve tüm akademisyenlerine soruyorum. Şayet Kürtler olmasaydı, Sultan Selim Han devşirme ordusuyla Çaldırana salimen varır mıydı? Eğer 16 Kürt Beyi kendi özel ordularıyla Sultandan yana cephede yer almasaydı, bu savaşın kazanılma şansı ne kadardı? Veya o zamanki Kürdistan Beyleri Şah İsmail ile beraber olsaydı Osmanlıların akıbeti 1400'lerdeki Ankara Meydan Savaşından farklı mı olacaktı?

Çaldıran zaferi 23 Ağustos 1514'tedir. Tebrizin, İdrisi Bitlisinin temkin ve vaazlarıyla Sultana ilhakı 6 Eylül 1514 ve Diyarbakır'ın Karahan kuvvetlerinden alınması Eylül 1515'tir.

Çaldıran da, Tebriz de ve Diyarbakır da Osmanlı kuvvetleri ve Anadolu askerleri yanında Kürdistan orduları da vardır. Karahan, Osmanlı kuvvetlerinin ve Kürdistan ordularının biri Devegeçidi'ne, diğeri Anbarçayı'na ulaştığında Diyarbakır surlarının etrafındaki bütün köşkleri ve buna bağlı olarak bütün bağ ve bahçeleri yakmış, yıkmış, tahrip ederek beriye doğru çekilmiştir. Diyarbakır halkı Çaldıran zaferini duyar duymaz bütün Safevi yöneticileri surun dışına atmış ve şehrini tam 16 ay Karahan'a karşı savunmuşlardır.

Karahan orduları yanında Akkoyunlu Devletinin elinden Şah İsmail'in yönetimine geçen Mardin, Ergani, Birecik gibi bölge halkları da Safevilerin yanında yer almış ve bu iki kuvvet arasındaki kovalamaca Mayıs 1516'ya kadar sürmüştür.

Çaldıran kadar büyük ve ondan da önemli meydan savaşı, Mayıs 1516'daki Koçhisar Meydan Savaşıdır. Kürtlerin hala "Kosor" dedikleri bugünkü Kızıltepe'de meydana gelen bu savaşla Osmanlı ve Kürdistan orduları kesin bir zafere kavuşmuş ve bu zaferi Sultan Selim Hana rapor eden Mevlana İdris Kürtlerin kulhane yetimleri olmadıklarını, Emir ve Melikleriyle özel ordulara sahip olduklarını, cephede büyük kahramanlıklar gösterdiklerini en açık bir şekilde dile getirmektedir.

Koçhisar'da Karahanın kafası uçuruldu ve Mısır Melikine yollandı. Daha sonra ne Osmanlı ordusunun, ne Anadolu kuvvetlerinin ve ne de Konya Karaman Beyinin hiçbir katkısı ve desteği olmadan Kürdistan yöneticilerinin özel orduları tarafından bütün kale ve şehirlerini Safevi işgalinden kurtarıldı ve bu Mirlikler, emirlikler ve de Prenslükler irsi hakları, statü konumları her ne ise Mevlana İdris tarafından Osmanlı kanunnamelerine geçti ve bu kanunname hakları 1850'lere kadar devam etti. Bu emirname, temlikname, fermanname veya kanunname belgelerinin beyaz kağıtlarını imzalayıp Mevlana İdris'e gönderen Sultan Selim Han, büyük diplomata gönderdiği mektupta şöyle buyuruyor: "Diyarbakır Beylerbeyi Mihemede nişan-î şerefimle damgalı, şanlı hükümler gönderildi. Gerekir ki ol yörede her beye verilen ilin durumunu ve hangi sıfatla atanmış olduğunu, bu beylerin ad ve şanlarını, değer ve derecelerini bu beratlarla geçiresiniz. (...) Ol beratlardan başka istimalatnameler gönderilmesi gereken beyler için beyaz nişanlı kağıtlar iletildi. Onlar dahi ne biçimde istimalatname göndermek uygun ise yazılıp in'amları ile gönderile... vb."

Bıyıklı Mehmet Paşanın ve Molla Hakimuddin İdris'in arznameleleri ile Sultan Selim Han Emirnamesi ve Kanuni Sultan Süleyman'ın Fermanname'sinin açıklamaları Şevket Beysanoğlu tarafından kaleme alınan "Diyarbakır Tarihi, cilt 2, sayfa 492'den 515'e kadar lütfedip okursanız öğreneceksiniz ki, Kürtlerin bir millet gibi koskoca bir imparatorlukla anlaşmalarla ittifak kurmuş ve Sultanlar bu Kürdistan yönetimleriyle kurduğu ittifakı saygınlıklı bir tarzda önemsemiştir. Bu gerçekleri Bitlis Hükümdarı, yani Bitlis Hükümet Başkanı Şeref Han 1597'de yazdığı "Şerefname Kürt Tarihi" eserinde her yönü ile doğrulamaktadır.

Bıyıklı Mehmet Paşanın Koçhisar savaşından sonra Sultan Selim'e gönderdiği mektuba şöyle bir cümle ile giriş yapmaktadır:

“Saadetlu hüdavendigarın hayır dualarıyla mahsusa-i Amid’den çıkılıp ve umumen Kürdistan Beyleriyle yek-dil, yek-cihet ve yek-reng tedbir kılınıp...” diyerek savaşı rapor etmektedir.

Aynı tarihte ve Koçhisar zaferinden sonra Mevlana İdrisi Bitlisi tarafından padişaha gönderilen arznamede “Kürdistan ordusu ve Kürdistan ordularından Kürt Emir ve umerasından, meliklerinden, hükümdarlarından, Kürtlerin kahramanca savaştıklarından ve Kürt beylerinin bu yiğitleri takdir ettiğinden söz etmekte ve yüce Sultana önemli öğütlerde bulunmaktadır.

Yine koca Padişah Kanuni Sultan Süleyman (Topsarayı müzesi arşiv E-11969) sayılı hükmü şerifinde Kürdistan, Kürdistan Beyleri ve asilzadelerinden söz etmekte ve mübarek mühürleriyle bu gerçeği mühürlemektedir.

Mustafa Kemal gerek Büyük Millet Meclisinde, gerek Amasya Tamimi belgelerinde ve gerekse İzmit Toplantısında Kürt ve Kürdistan gerçeğini şanına yakışır bir tarzda dile getirmekte hiçbir mahzur görmemektedir.

Türkler Türk olalı ve Kürtler de Kürt olalı yukarıda isimleri geçen ve Kürtlerle Türklerin gönüllü ittifakını istimalatnamelere “Gönüllü Birlik Senedi”ne geçirenlerle, Kürtler ve Kürdistan gerçeğini kabul eden Mustafa Kemal Paşa, Sultan Selim Han, Kanuni Sultan Süleyman, Şeref Han, Mevlana İdris ve Bıyıklı Mehmet Paşa seviyesinin üstünde lider ve önder yaratmamışlardır. Yani en büyüklerimizin rıza gösterdiklerine neden göstermelik liderler yan çiziyor. Neden hakkı inkar ediyor ve bir milleti, bir coğrafyayı yok sayıyoruz.

Şimdi Kerkük, Musul ve hatta Bağdat sorununa gelelim:

1- Kerkük şehri ve o şehirden 150 km. güneye doğru Hanıkin ve Mandelin’e kadarki coğrafya dünya kuruldu kurulalı Kürtlerin üzerinde yaşadığı ve Kürdistanın inkar edilmeyecek bir yerleşim merkezidir. “KIR-KOK”tan anlaşıldığı gibi, Kürtçede “KIR” yaramaz taşlık ve kayalıklar demektir. “KO” da tepeliklere söylenen bir yakıştırma. Mesela, Köysancak’ı halen oradaki Kürtler “KO” olarak anmaktadır. Zaten Kerkük gerçekten hiçbir şeye yaramayan taşlık tepelerden meydana geliyor. Eğer orada petrol yatakları olmasaydı, zaten İngilizler zorla bugünkü Türkiye topraklarından ayırıp Osmanlı Mebusan Meclisinde kabul edilen ve daha sonra TBMM tarafından benimsenen Milli Yemin “Misak-i Milli”yi o zamanın yöneticilerine yutturmayacaklardı.

Biz yine tarihi konuşuralım. Şevket Beysanoğlu’nun yukarıda adı geçen Diyarbakır tarihi’nin Cilt 2, sayfa 492-493’te şöyle bir kayda rastlayacaksınız: “Daha Koçhisar savaşı zaferle sonuçlanmadan Erbil ve Kerkük şehirleri, Soran Hâkimi Seyid Bey tarafından alınmıştır ve tarih boyunca bu şehir ve çevresi Osmanlı Mülkiyeti Sicili’ne kaydedilmemiş olup, İngilizlere karşı savaşan ve Türklerden destek yerine, tabiri caiz ise köstek alan Kürt lideri Şeyh Mahmut Berzenci yenildikten sonra, İngiltere Hükümeti Musul vilayeti ve buna bağlı bugünkü Güney Kürdistan’ı Bağdat Hükümetine bağlamıştır. Peki, Kerkük üzerinde hangi hakkınız var. Kerkük petrolünün zenginliği mi sizi böylesine aslı astarı olmayan bir iddiaya sevk ediyor? O zaman derim ki “Beyler, geç kaldınız.”

Mahmut Berzenci İngilizlerle savaştığında ve oradaki Kürtler Osmanlıların şemsiyesi altında yaşamak istediğinde sizin Özdemir Paşa’nız Rewandiz’da neler çeviriyordu? Kürtler tarih boyunca utanılabilecek hiçbir şey yapmadılar. Ama Osmanlı’nın son yöneticileri ve Türkiye’nin gelmiş geçmiş ve şimdiki idarecileri her gün daha çirkin ve daha ayıp şeyler yapıyorlar. Ve tarih, bütün bu ayıplarımızı kaydediyor.

Turgut Özal rahmetlinin Saddam’ın Kuveyt işgaliyle başlayan birinci Körfez Savaşı döneminde, Ortadoğu’da Kürt-Türk ittifakını yeniden diriltmek istedi.”Türkiye ya çok büyüyecek, dünyanın 3.ncü, 5.inci devleti olacak veya yok olacak” diyordu.

Peki, Türkiye’yi Kürtlerden ve Özal’dan daha fazla sevdiğine inanan ve rahmetli Özal’ı ortadan kaldıran derin devlet, Özal’ın bu sözlerinden ne anladı?

Özal bunları söylediğinde Saddam’ın zulmünden illallah diyen Kürdistan halkı ayaklandı ve Kerkük dâhil bütün Kürdistan toprağını birkaç günde geri aldı. Baba Bush Saddam’a göz kırptı ve “Enfal” adı altında Saddam Kürtleri toptan imha hareketine girişti. O zaman Turgut Özal Kürtlere sahip çıkarak güneyli ve de kuzeyli Kürtlerin gönüllerinde taht kurdu.

Peki, Özal’ı dinleyip Kürtlerle bir federe cumhuriyet şeklini vererek gerillayı ve peşmergeleri Osmanlıda olduğu gibi kendi bölgelerinin sınırlarında görevlendirerek Hanıkinden Çanakkale ve İpsala’ya dek iki eşit federe cumhuriyet şeklinde “Büyük Türkiye Federe Cumhuriyetler” birliğini gerçekleştirip, 1992’den bugüne kadar yaptığınız yanlış strateji ile bunca zarar, ziyan, can kaybı, sefalet batakları ve ahlak bunalımı yerine Kürdistan petrolünün gelirlerini de Türk sanayici ve işadamlarının büyük katkı ve kazançlarına ekleyip, bu vatani kalkındırıp işsizliği ortadan kaldırsaydınız... olmaz mıydı?

“Olmazdı, bize yedirmezlerdi” deyip haklı olarak itiraz edeceksiniz. Ama benim buna da itirazım var. Rabbenâ, hep bana olmaz. ABD bizim müttefikimiz ve Baba Bush Sayın Özal’ı kendi malikânesinde misafir edecek kadar Türkiye’ye yakın duruyordu. Ve zaten ABD gibi büyük bir devlet arkanda yoksa ne Kerkük, ne de Suudi Arabistan ve diğer Körfez Ülkelerinin zenginliklerini tek başına yedirmezler adama.

2015’te Kürtlerle Türklerin belgelere ve pratiğe dayanan müşterek tarihleri 500 yılı dolduruyor. Bu 500 yılın içinde Türk-Kürt ilişkilerinde iki kalın çizgiyi görüyorum. Birinci çizgi Sultan Selim Han, Kanuni Sultan Süleyman ve 2. Sultan Mahmut’a kadar Osmanlı sultanları, Sultan 2. Abdülhamit ve Turgut Özal’ın çizgisidir. Yani Selim + Abdülhamit ve Özal’ın Kürtlere bakış çizgisi. Bu çizgiye göre Kürtler kendi kendilerini idare etsin velâkin bizimle beraber olsunlar şeklinde bir görüştür. Bu çizgiye şimdi de evet derim, çünkü birbirimize hala muhtacız.

İkinci çizgi ise, Kürtleri ve Kürdistan’ı inkâr eden, yok sayan ve Kürtleri kul köle gibi gören bir anlayışın çizgisidir. Bu anlayışın sahibi, 2. Mahmut’la başlayan Nizam-ı Cedit ve Islahat fermanı, İttihat ve Terakki zihniyeti ve Mustafa Kemal’e ait olmayan, fakat onun adına yürütülen Kemalizm zihniyetiyle bugün sayın Deniz Baykal ve onun gibi düşünönlere ulaşıyor.

Türkiye’nin çıkışı ve Kürt sorununa demokratik bir çare, bir çözüm getirilmesi için, bizim Sultan Selim, Sultan Abdülhamit ve Cumhurbaşkanı Turgut Özal çizgisine Mustafa Kemal’in Amasya Tamimi ve İzmit Toplantısı görüş ve anlayışına ihtiyacımız vardır. Bu çizgiye Ak Parti ve İslami hareketler çekindikleri için girmezler. Bu çizgiyi cesaretle benimseyecek ve gerçekleşme şansı olan DYP, ANAP ve hatta MHP gibi milliyetçi partiler ve misyonlardır. Muhsin Yazıcıoğlu’nu da yabana atmamak lazım. Eğer bu beyler sağduyularını çalıştırlarsa hiç gecikmeden Sultan Selim ve Özal’ın yaptıklarını yaparlar.

Eğer MİT’in raporu da bu yönde bir fotoğraf sergiliyorsa o zaman Türklerle Kürtlerin barışı sağlanır ve Türk aydın kesiminin büyük bir bölümü, yazar, çizer ve sanatçılar bu görüşe destek verir diye düşünüyorum.

Kerkük konusunu, MİT raporunu ve Başbakan sayın Erdoğan’ın son günlerdeki sert çıkışlarını değerlendiren sayın Cengiz Çandar “ Irak’ta İran İslam Cumhuriyeti Şiilerden yana tavır koyup siyaset yapıyor. Suriye ise sunni Arap kesiminin yanında ağırlığını koyuyor. Biz ise, hem Irak’ın yeni şekillenmesinde söz hakkımız olsun iddiasında bulunuyor, hem de Kürtleri dışlamaya çalışıyoruz. Irakta ağırlıklı olmak istiyorsak, Kerkük petrolü üzerinde hesaplar yapıyorsak mutlaka Kürtlerden yana tavır almalı ve inandırıcı olabilmemiz için, içimizde yaşayan Kürtlerle barışmalıyız” diyor ve “ben MİT raporunun fotoğrafını böyle okuyorum” der.

Türkmen Cephesinden bugüne kadar birkaç kişi ile karşılaştım ve konuştum. Onlara “Bak kardeş, Kerkük petrolü ve şehri bütün Irak’ın ve de Arapların olacağına bırakın Kürtlerin olsun. Çünkü yeryüzünde tek dostunuz olan millet Kürt milletidir” dediğimde bu güzel insanların gözleri doluyor ve gayri ihtiyari “Haklısınız amca bey” diyerek bana sarılıyorlardı.

2- Musul ve Urfa şehirleri Mevlana İdris-i Bitlisi’nin Mısır Memluklarından aldığı ve Osmanlı Padişahı Sultan Selim’e hediye ettiğini, Selimin bu vilayetleri benim Bitlisli hemşehrim İdrise temlik ettiğini herhalde biliyorsunuz. İdris, Sultan Selimden sonra 1520’de öldü. Kürt Osmanlı ittifakına göre Kürdistan’da Osmanlıya ait vilayet veya araziler, o yerlerin Hükümdarları ve beyleri tarafından hibe edilirdi. Diyarbakır şehri bu anlaşmaya göre “Kürdistan Eyalet Başkenti ve Paşa Sancağıdır.”

Musul vilayetinin tanzimi, Kanuni zamanında 1535’te veya daha sonraları kanunnameye geçmiştir. Hatta Sultan Süleyman Bağdat seferinden döndüğünde Botan’ın Gurgıl Hükümdarı Seyit Ahmet’in Musul vilayeti ile ilgili hikâyesini Şerefname’nin Gurgıl Hükümdarlığı bölümünde okuduğumuzda, Sultan Süleyman’ın neden büyük komutan ve devlet adamı olduğunu anlıyoruz. Osmanlı sultanları daha sonra hem Bağdadı ve hem de Musul’u Paşa Sancakları durumuna getirdiler.

Bağdada “Barış Diyarı” deniliyor. Kanuni, Bağdada savaşız girdi diyoruz, ama burada da Kürtlerin hakkını yiyoruz. İbrahim Sultan Xan Kelhur Emirlerinden biridir. Kelhurlar, belki de Hurilerden kalan ve bunların beylerine, emir ve hükümdarlarına “Keyayên Hûriyan” manasına gelen “Kelhur” deniliyor. Kelhur Beylerinin azametlerini Şerefname’den okuyoruz.

Şah İsmail Bağdadı bu İbrahim Sultan Xan’ın yönetimine veriyor. Bu Hanın yeğeni Zülfikar Han, Şah Tahmasp zamanında bu şehri amcasından alıyor ve gönüllü olarak Bağdat şehri ve ona bağlı mülhakatıyla 1533’lerde Osmanlılara ilhak ediyor. (Bak. Şerefname, Kürtçe çeviri sayfa 520, bab 425 dipnot C. Rojbeyani)

Dikkatle tarihi gerçekleri incelediğimizde, paşa sancakları olan Diyarbakır, Halep, Musul, Bağdat, Van ve Erzurum merkezlerinin tamamı Osmanlıların hiçbir çabası olmadan Kürtlerin ittifakı sayesinde kazanılmıştır. Şam, Mısır, Arabistan ve İslam halifeliği de bu ittifakın dinamizmi sayesinde ve Mevlana İdris’in doğru stratejisiyle Osmanlıya katılmıştır.

Ve diyebiliriz ki, Osmanlılar Kürtlerin ittifakı ve Kürdistan ordularının savaşkan duruşları sayesinde 2. Sultan Mahmuda kadar dimdik ayakta durabilmişlerdir.

Ne zaman ki batılılar 2.Mahmudu oyuna getirip “Merkezileşme Planı”nı Osmanlılara yutturdular, işte o zaman Osmanlılar Müslüman müttefiklerini yönetimsiz, otoritesiz, ordusuz, savunmasız bırakarak Balkanlarda, Mısırdaki ve Kafkaslarda hem gayri Müslimlerin başkaldırılarıyla uğraşmaya çalıştılar ve hem de zorla askere alınan reayalarla savaşları kazanmaya çalışırken bütün cephelerde ağır yenilgilere uğradılar.

Nizam-i Cedidçi 2.Mahmut’tan bu yana Osmanlı orduları hiçbir cephede başarı sağlayamadılar. Her sene sırasıyla Bitlis, Van, Erciş, Patnos, Ağrı, Erzurum ve diğer yerleşim yerlerinin kurtuluşları kutlanıyor. Bu yalanlara kuşlar bile buna güler. Çarlık Rusyası’nın 1915’te Bitlisi işgal ederken benim dedem, kayınpederim ve yaşadığım bütün yörenin milisleri ve milis komutanlarının kimlerden meydana geldiği ve Osmanlı kuvvetlerinin çaresizliği dillere destandı. Bir tek Çanakkale Zaferi vardır. 250 000 şehit verilerek düşmanın boğazdan geçmeleri engellenmiştir. Düşman da kurnazlık yapmış, boğazdan geleceğine sırasıyla Fas, Tunus, Cezayir, Libya, Mısır, Yemen, Suudi Arabistan, Suriye ve Irak’ı aldıktan sonra, Osmanlı yönetiminin teslim tutanağını alarak hiçbir direnme ile karşılaşmadan payitaht İstanbul’a teşrif etmişlerdir.

Tarafımdan yazılıp Pêrî yayınları tarafından neşredilen “Kürt-Osmanlı ittifakı ve Mevlana İdris-i Bitlisi” kitabımın 45. sayfasında “1514–1597 döneminde Kürt yöneticilerin savaşa katılış izleri” başlıklı araştırmamı okursanız, Kürdistan Beylerinin büyük katkılarını ve Osmanlı İmparatorluğunun Kürdistan ordularına verdikleri önemi takdir edeceksiniz.

Kürd-Osmanlı ittifak antlaşması 3 maddeden ibarettir:

- 1- Kürdistan yönetimleri eskiden olduğu gibi kendi yöneticilerinde kalacak ve bu irsi haklar babadan oğla intikal edecektir.
- 2- Bütün savaşlarda Kürtlerle Osmanlılar birbirlerine destek olacaklardır.
- 3- Kürdistan yönetimleri her yıl bir miktar vergi ödeyeceklerdir.

Bu antlaşma 1514 tarihinde Osmanlı Sultanı Selim Han ve Sultana boyun eğen Kürdistan Emirleri arasında akdolanmıştır.

Kürdistan yönetimleri 1850’ye kadar birçok yerde hâkimiyetlerini sürdürmüş ve antlaşmanın 2. maddesini Nizip Savaşıyla 1839’da dahi Cizre Hükümet Başkanı Bedirhan Beyin komutasında 36000 kişilik bir süvari kuvvetle iştirak etmiştir. Yani Kürtler sonuna kadar bu antlaşmaya sadık kaldılar ve Kürt yönetimlerine son verildikten sonra da gerek Hamidiye Alayları ve gerekse Bitlis’in 1915’lerdeki savunmasında olduğu gibi Hacı Musa Beg komutasında çok büyük çapta milis ordusunu teşkil ederek Ruslarla çarpıştılar.

1847’de Bedirhan Paşa’nın bağımsız Kürdistan harekâtıyla beraber, Osmanlılar bütün yönetimlere son verdi. Kürdistan yönetimlerine son verdikçe ve Amasya Antlaşmasını hiçe saydıka Osmanlı Devleti hiçbir cephede başarı sağlayamadı. Kürtler, artık kendi özel ordularıyla değil, ya zorla askere alınan yeni nizam askerleriyle veya Bitlis’te olduğu gibi başıboş ve gelişigüzel milislerle bu savaşlara katıldı ve her cephede Osmanlı kuvvetleriyle telef oldular. Kürtler hiçbir zaman Türklere karşı sadakatsizlik etmediler ve sözlerinden caymadılar.

Sözlerinden cayan ve 1918-20’lerde Şeyh Mahmut Berzenci’yi İngilizlere karşı kışkırtıp ona destek olmayanlar Osmanlılardır. Kürdistan’ın en verimli kesimlerini Misakı Milli’den koparan İngiliz ve Fransızlarla Kürtlerin acı kaderleri üzerinde ittifak ve dostluk antlaşmalarını da imzalayanlar yine Türkiye’nin Osmanlıdan kalan yöneticileridir.

Bağdat Paktı’nı kuranlar, diktatör Saddamla sarmaş dolaş olanlar ve bugün dahi İran ve Suriye ile en çirkin manevralarla tertip içinde olanlar yine bunlardır.

Peki, Misakı Milli yeminini Kürtler mi bozdu? Bugün Irak, Suriye ve Türkiye’de 3 parçaya bölünen bu Milli Misak sınırlarını Kürtler mi çizdi? Sevr, Lozan, Wilson Planı Kürtlerin istek ve iradeleriyle mi meydana geldi? Neden gerçekleri görmüyor Türk yöneticileri anlayamıyorum.

Kürdistan’ın %75’ini Osmanlıya kattıran İdrisi Bitlisi ise, bugünkü İran Kürdistan’ındaki Erdelan (Senandêş, İlam) bölgesini de Kanuni Sultan Süleyman’ın işaretiyle Osmanlıya kattıran kişi, Behdinan Hükümdarı Sultan Hüseyin’dir. Sultan Hüseyin Amedi Hükümet Başkanı olup, sultan Selimle birlikte hareket etmiş ve Kanuni Sultan Süleyman’ın en yakın müşaviri durumuna gelmiştir.

500 yıl sonra Sultan Hüseyin’in sülalesinden gelen Amêdi Hükümdarlarının torunu Sayı Mesut Barzani Behdinan, Soran ve Baban Hükümetlerini kapsayan Federal Kürdistan Bölge Başkanındır. Türkçedeki “Eski dost düşman olmaz” atasözünü bir hatırlayalım ve 500 yıllık dostlarımıza neden düşmanlık yaptığımızın muhasebesini vicdanlarımızda yapalım.

70 yaşında bir insanım. Benim korkularım ve beklentilerim yoktur. Tek bir muradım varsa o da Türklerin ve Kürtlerin akıllarını başlarına toplayıp tarihin derinliklerinden gelen güvenlerini Sultan Selim dönemine dönüştürmeleri ve Osmanlı İmparatorluğunun enkazı üstüne kurulan Mustafa Kemal Cumhuriyetini demokrat, çağdaş, barışçı ve uzlaşmacı bir seviyeye çıkarmalarıdır.

Güven çok ama çok önemlidir. Bir sefer dönüşünde Kanuni'nin annesi; "oğlum, sen bunca ülke fethettin, bunca yer aldın, bu topraklarda hangi orduları yerleştirdin, kim koruyacak bu memleketleri?" Kanuni;"Oralara surlar ördüm" diyor. Annesi hayretle;"Nasıl olur, ne çabuk bu surları inşa ettin?" sorusuna büyük sultan şu karşılığı veriyor:

— Etten, ana etten. Ben oraları Kürtlere teslim ettim. Diyor

200 yıldan bu yana çok yanlışlar yaptık ve hala birbirlerimize yanlış yapıyoruz. Durup dururken bu memleketin Başbakanı, Kerkük şehrinin kendi tapusunda imiş gibi hem Kürtleri, hem Arapları hem de ABD'yi rencide edecek şekilde beyanat veriyor. Kürdistan Federal Parlamento Başkanı Dr. Kemal Kerkuki ve ABD Irak Büyükelçisi Halilzad buna itiraz edince de Türk medyası kıyameti koparıyor.

Kürtlerle kavgaya tutuşarak Türkiye'ye ne kazandıracaksınız anlamıyorum. Lütfen polemiklere girmeyelim ve lütfen Türkiye'yi de Irak gibi kaosa sokmayalım. Kanuni Sultan Süleyman'ın, Sultan Selim'in ve Sultan Abdülhamidin Kürtlere güvendikleri gibi güvenelim. Turgut Özal'ın vizyonu ile bu meseleye bakalım.

Ve bu memleketin en büyük ihtiyacı olan barışı hâkim kılalım. En derin saygılarımla

13.01.2007, Ankara
Şakir Epözdemir

NOT: TKDP 1968/235 Antalya Davası Savunması kitabımın 13–68. sayfalarını bu yazıya ekleyerek Türkiye Kamuoyuna ve özellikle Türk yönetici ve aydınlarına sunuyorum.55 sayfalık Siyasi Savunmamda (sayfaları büyülterek 31 sayfaya indirdik)ne kadar samimi ve dürüst hareket ettiğimi göreceksiniz. O gün 31 yaşındaydım, bugün 70 yaşındayım. 1000 sene yaşasam yine Türkiye'nin, Türkiyelilerin ve Türkiye'de yaşayan tüm fertlerin barış, huzur ve refah içinde yaşamaları ve Kürtlerin eşit haklarına, demokratik taleplerine kavuşmaları için bu yazdıklarımı yazacağım. Bu haksız tutum 84 yıldır devam ediyor. Temennim bu haksız icraata bir an önce son verilmesidir.

Kitabın tamamını görmek için, Peri Yayınları perikitap@nefel.com – Tel: 0 216 347 26 44 den temin edebilirsiniz. Kitap 160 sayfadan ibarettir.

**AĞIR CEZA MAHKEMESİ YÜKSEK MAKAMINA
ANTALYA**

DOSYA NO : 1968/235

SAVUNMADIR

M. Şakir Epözdemir

Sayın Yargıçlar Kurulu;

Zor kullanmadan, zulme karşı sonuna kadar direnen, tüm savaş ve kavgalara karşı olan, pasif direnmeyi ve insan sevgisini beşeriyete miras bırakan silahsız savaşçı Mahatma Gandhi'in sömürgeci İngiliz yargıçlarına tevcih ettiği "acaba Hindistan'daki mevcut ceza evlerin'de yer kalmadığı zaman, yaptığımız bu insani ve hukuki mücadelemiz yine suç sayılacak mı?" şeklinde ki gayet açık ve düşündürücü sözleriyle KÜRT MİLLETİNİN insanca yaşama davasının SAVUNMASINA başlıyorum..

Dünyanın hiçbir yerinde ve tarihin hiçbir devrinde baskı kanunları insanoğlunun gerçeğe dayanan mücadelesini ortadan kaldırmamıştır. Hele bu heyecan ulusal bilinçten geliyorsa, maddi ve manevi hukuktan yoksun bırakılmış mazlum bir milletin müşterek arzu ve talebi haline gelmiş mukaddes bir gaye olarak telakki ediliyorsa; Mahatma Gandhi'nin Büyük Britanya İmparatorluğunun yargıçlarına tevcih ettiği soruyu yabana atmamak zaruretini geç kalmadan idrak etmemiz Türkiye'mizin menfaati için kaçınılmaz bir fırsattır.

Acaba ekonomik, kültürel, sayısal ve sosyal haklarından yoksun bırakılmış milyonlarca Kürt, bu zillet ve esaret zincirini boynunda sonsuza dek taşımaktansa, İNSANCA YAŞAMAK uğruna zindanları seve seve tercih ederek Türkiye'nin tüm zindanlarını şeref ve gururla dolduracağı gün, hak ve özgürlük taleplerimizi dile getirmiş bulunan, insan hakları ilkelerine uygun, "Misak-ı Milli" prensibine sadık, Türk-Kürt kardeşliğini ve hak eşitliğini amaç edinen "TÜRKİYE KÜRDİSTAN DEMOKRAT PARTİSİ (TKDP)" nin elinizde mevcut nizamnamesi yine suç sayılacak mı?

Türkiye'de yaşayan milyonlarca Kürt Halkına, Onun varlığına hayat hakkı tanımak istemeyen hükümet erkanlarıyla, sadece kuvvete inanan ırkçı, Turancı, faşist ve hayalperestlere soralım: Katliamlarla, özel iskan kanunlarıyla, tehditler, dipçikler, Müfettiş-i Umumiler ve Takrir-i Sükun kanunlarıyla susturulamayan bir millet,acaba Mossolini ve Hitler'in memleketlerinde bile bu gün insanlık dışı sayılan Türk Ceza Kanununun faşist ve ırkçı maddeleriyle mi susturulacaktır?

Tüm çabalarınıza rağmen yılmayan, açık ve kapalı asimilasyon ve jenosid planlarınızı boşa çıkararak, nihayet milli varlığı koruyarak, dimdik ve dipdiri ayakta duran KÜRT ULUSU, elbette bu kanunun ve bu günkü tutumunun hiçbir şeyi çözemeyeceği gerçeğinin bir kez daha ispat edecektir.

Şair'in dediği gibi;

“Bütün esbabi cefalar toplanıp gelse” bile Kürt milleti Kürt kalacaktır, Asimilasyon hesaplarınız yanlış çıkacak ve TÜRKİYELEŞMEYİ kendisine amaç edinen KÜRT AYDINI asla Türkleşmeyecek, Türkleştirilemeyecektir.” **Anlaşamadığımız en önemli nokta budur.** “Türkiyelileşelim” diyoruz. Tam 46 yıldır bağıyoruz. “gayemiz birlik, beraberlik ve hak eşitliğine dayanan kardeşliktir” diyoruz. Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşunda herkes gibi emeği olan Kürtlerin bu mukaddes yapıyı asla yıkmak istemeyeceklerini ne yazık ki Türk İdarecilerine anlatamıyoruz, anlamak istemiyorlar. Sesimizin geldiği tarafa bakmak şöyle dursun, kulaklarını tıkıyor, yapılmış ve yapılmakta devam edilen kötülüklerin hesabı sorulacak fobisiyle ürküyorlar, korkuyorlar. Suçluluk duygusunun korkunç dişlerini rüyalarında gördükçe şiddet metotlarına başvurarak Türkiye'nin başlıca sorunu olan KÜRT MESELESİNİ tehlikeli maceralara götürüyorlar.

Kürt halkının kinci ve intikamcı olmadığını, Türkiye'nin birlik ve beraberliği uğruna her fedakarlığa katlandıklarını ne yazık ki bilmek istemiyorlar. Tekrar ediyorum; Türkiye'de yaşayan tüm halkların HAK EŞİTLİĞİ esaslarına dayanan TÜRKİYELİLEŞMEYE evet, ama IRKÇI bir gayeye dayanan TÜRKLEŞMEYE hayır. Bu “hayır” kelimesi bir milletin en doğal hakkı olan, kaynağını tarihin evrim şelalesinden alan ve tarihin belirli dönemlerinde yanlış gidişlere DUR diyen “HAYIR”dır.

Sayın Yargıçlar;

Vereceğiniz ceza ne olursa olsun KORKMUYORUZ. Biz bu korkusuzluğu ve cesareti HAK'tan alıyoruz. Bizi huzurlarınıza tesadüfler çıkarmamıştır. Bizi sanık sandalyesine çıkararak olay, mazlum halkımın tarihi gerçeklerinin oluşumudur. Madem ki, tarihi oluşumlar beni buraya getirdi, gerçekleri olduğu gibi söylemek zorunluluğunu duyuyorum.

Gerek 1961 Anayasamızın temel felsefesine, gerekse Mustafa Kemal ve Ziya Gökalp'in milliyetçilik anlayışına göre; TC'de ‘Milli Duygu’ şu esasa dayanmaktadır: “Misak-ı Milli sınırları içinde Türkiye'nin bağımsızlığı” İlk Cumhuriyet kadrosunun milliyetçiliğe verdiği anlam “VATAN SINIRLARI İÇİNDE BAĞIMSIZLIK” prensibidir.

O günkü kadronun heyecan ve arzusu ne ise, şüphesiz bu gün dahi gerek Türk, gerekse Kürt halkları aynı duyguyu taşımaktadırlar. Buna mecburdurlar. Bizleri birleştiren etkenler bu günde mevcuttur. Bu gün de emperyalizmin oyunları karşısında bir arada yaşamak zorunluluğu duymaktayız. Milli mücadelede olduğu gibi, bu günde Türkiye'deki **etnik grupları** bir arada tutan ve bir Türkiye bütünlüğünü meydana getiren, sanıldığı gibi kaba kuvvet ve tesadüfler değildir. Yurdumuza etraftan yapılmış ve yapılmakta olagelen baskıların zorunlu bir neticesidir.

Bu tarihi gerçekleri göz önünde bulundurarak, bize “bölücü” ithamında bulunan bağınaz görüşe, “Emperyalistlere alet oluyorsunuz”, “İngilizlere, Ruslara maşa oluyorsunuz” diyen boş kafalara seslenmek istiyorum. 1967 de birkaç **miting** düzenleyerek gelmiş, geçmiş ve mevcut hükümetlerin icraatlarını tenkit ederek, Kürdistanın dertlerini ve haklı davasını sayın Türk halkına şikayet etmek isteyen **Kürt aydınlarına** “Makaryostan yardım alıyorlar” diyecek kadar basiretsiz olduklarını bir defa daha kanıtlayan ve iki de bir “Amerikan Barış Gönüllüleri Doğuda Kürtleri kışkırtıyor” şeklindeki itham ve isnatlarıyla Türk-Kürt kardeşliğini zedeleyenlere biraz insaf temenni ettikten sonra bir Kürt olarak huzurunuzda sömürüyü ve diktayı sürdürmeye çalışanlara haykırıyorum; Türk Ulusunu ne zaman arkadan vurduk? Milli Mücadelenin kıvılcımlarını yaratarak “**Anadolu Bağımsızlığı**” meşalesini **Doğulu** yakmadı mı? İzmir'de Yunanlıların

atlarının ayakları altında Türk bayrakları serilirken, Bursa'da Orhan'ların ve Yıldırım'ların beyinlerinde çan sesleri çınlayarak mezarları çiğnenirken, doğulu Mustafa Kemal etrafında Bağımsızlık Yemini etmedi mi? Mustafa Kemal Samsuna çıktıktan bir ay sonra 13 Haziran 1919 da Edirne'de bulunan 1.Kolordu komutanına çektiği telgrafta "Kürtlerle Türkler birleşti" tabirini kullanarak Kürt milletinin gönüllü olarak Türkiye'nin kurtuluş savaşına katıldıklarını tarihe mal etmedi mi?

Şu anda ulusal sorunlarımız nedeniyle, yargılanmakta olduğumuz Antalya ve yöresine göz diken İtalyanlara mı, Ankara kapılarına dayanan Yunanlılara mı, Güney Anadolu topraklarımıza hakim olmak isteyen Fransızlara mı, yoksa Kerkük ve Musul petrolüne sahip çıkan İngilizlere mi alet olduk. Diğer Müslüman uluslar gibi emperyalistlerin kanatları altına girerek sizi arkadan mı vurduk? Aynı kanatlar bize açıldığı halde birlik ve beraberliğimiz için ret etmedik mi? Müstakil Kürdistan mücadelesini bir yana bırakarak, Türk halkıyla kader birliğini tercih etmedik mi? Emperyalistler Lozan'da İsmet Paşayı sıkıştırdıkları günlerde temsilcilerimiz vasıtasıyla "Türkiye'de Kürdistan meselesi yoktur, biz kendi sorunlarımızı kendimiz hallederiz" mealinde bayanlarda bulunup emperyalistlerin emellerini suya düşürmedik mi?

Milli mücadele bittikten ve Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra Kürt Ulusu, aldatılmış olduğunu fark etti ve Bir kenara itildiğini gördü. Çözüm bekleyen sorunlarına kimse eğilmedi. Üstelik Kürdistan'a gönderilen jandarma dipçikleri, daha önce Türkiye'nin kurtuluş mücadelesini veren insanların kafasına indirildi. Bu haksızlığa karşı tahammül edemeyen Kürtler, haklı olarak yer yer ayaklanmışlardır.

Yeri gelmişken şu noktayı belirtmeden geçmeyeyim. Kürtlerin ulusal ayaklanmalarında İngiliz ve Fransızların tahrik ve yardımları olduğu söylenir. Son zamanlarda İsmet Paşa bile "*Şeyh Sait isyanının bir İngiliz tahriki olduğuna dair bu güne kadar sarıh bir hükme varılamamıştır.*" diyerek 46 yıldan beri yapılan bu mesnetsiz ithamlara kendileri en açık şekilde cevap vermişlerdir.

İngiliz Muhipler Cemiyetini kuran özbe öz Türkler, Anadolu'yu İngilizlere, Amerikalılara peşkeş çekti. "Teali İslam Cemiyeti" ile bizi arkadan vuran Arapların oyununa gelen özbe öz Türkler değil miydi? Sizler Hilafet Orduları altında Yunan Palikaryaların yanını tutarak, Türk ve Kürtlerden karışık Mustafa Kemal ordularının üzerine saldırmadınız mı? Mustafa Kemal'in ölüm fermanını sizler verip, bu ölüm fermanı fetva bildirilerini Yunan uçaklarıyla Anadolu toprağına serpmediniz mi? Milli Mücadeledeki isyan ve direnişleriniz bu gün dahi kanlı Pazar ve cenaze namazlarıyla İstanbul ve Ankara sokaklarında hala hortlamıyor mu?

Bütün bu tarihi gerçeğe rağmen Kürt ulusuna, onun haklı ve doğal taleplerine "bölücülük" demek insafsızlık değil de nedir?

Sayın yargıçlar;

TÜRKİYE KÜRDİSTAN DEMOKRATİK PARTİSİ'ni kurmak ve faaliyet göstermek isnadıyla huzurunuzda bulunuyoruz. Partinin elinizde bir nizamnamesi vardır. İddia "gizli cemiyet" kurduğumuz mevkiindedir. Bu iddiayı bir an kabul etsek bile, tüzük ve programda yer alan ana gayelerimizin gayet insani olması bakımından, gizli faaliyetlerimizde dahi "bölücü" olmadığımız gayet açık bir şekilde belgeleniyor mu?

TKDP nizamnamesinin başlangıç kısmında yer alan temel amaçlarını tekrarlayalım;

".....Parti her şey den önce demokratik, insani ve Cumhuriyetçi yolda yürüyecek, parti Milli Misak sınırlarına ve esaslarına sadıktır. Çünkü parti, birlik ve kardeşlik inancında olup, Türk ve Kürtler arasında fark gözetmez."

TKDP programı böylece, 46 yıldan beri ağır ithamlar altında ezilen, bölücülük ve vatan ihanetiyle itham edilen ve yapılan tüm tahriklere ve iftiralara rağmen sağ duyardan asla ayrılmayan Kürt milliyetçisinin amaç ve düşüncesini dile getirmiştir.

Misak-ı Milli sınırları içinde Kürt ulusunun **siyasi, ekonomik ve kültürel haklarını** savunmak, bu doğal hakları TC Anayasasının ve BM İnsan Hakları Evrensel Beyannameşi ışığında gerçekleştirmek ve ulusal varlığımızı aynı anayasada kaydedilmesini istemek, asla bölücülük değildir. Tam aksine beraberlik ve kardeşliği öngörmektedir.

Bilim dilinde, “en basit haklar” olarak anılan bu isteğimizi çok gören, Kürdistan ve Kürt sözcüklerini tabulaştırıp bir türlü hazmedemeyen korkunç zihniyetin fedaileri, bizi gece karanlığında alıp meçhul istikametlere götürdüler. İnsanlığa yakışmayan her türlü tehdit, tahkir ve işkenceye tabi tuttular. Günlerce karanlık hücrelerde, tam 13 ay zindanların kalın duvarları arkasında süründürdüler. Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, Hükümetin İçişleri Bakanı Faruk SÜKAN resmi açıklamalarla TBMM kürsüsünde bölücülüğümüzü ilan etti. Biz AP hükümeti mantığına uygun bu bölücülük terimini hakaret saymıyor ve nazara almıyoruz. Zira AP’ye göre Adalet Partili olmayan her parti ve vatandaş bölücüdür.

Ancak, Kürt Ulusunun bütün kıpırdanmalarına, iyi niyet ve haklı isteklerine “bölücülük” gözüyle bakan ve yarım asırdır o hükümetten bu hükümete, o idareciden bu idareciye bir miras gibi intikal eden korkunç zihniyete ve resmi görüşe cevap vermek, Kürt sorununun tabusunu cesaretle kaldırıp, kalın sis tabakalarını tarihi oluşumun ışığıyla dağıtmak istiyorum.

Evet, kürdüm. Ve TKDP nizamnamesinde yer alan ana gayeler çerçevesinde **Milliyetçiyim** de. İster buna Kürt Milliyetçisi, ister Türkiye Milliyetçisi deyiniz. Benim için, Kürt Milliyetçiliği aynı zamanda Türkiye Milliyetçiliğidir. Zira, Türkiye’nin bağımsızlığı kadar, Türkiye’de yaşayan **tüm hakların özgür olmaları** da amacımdır.

Kürt olduğumu mahkemeniz huzurunda tekrarlamamın nedeni; tam 46 yıldan beri Kürtlerin milli varlıklarını inkar eden resmi zihniyete karşı haklı ve doğal bir tepkiden ibarettir. Tarihi bir gerçeğin en belirgin ifadesidir. Milletime yapılmış ve yapılmakta olan, siyasi, iktisadi, kültürel ve her alanda baskıya karşı çıkmanın tek yolu milliyetçiliktir. Ulus olarak ayakta durabilmemizin, **ulusal varlığımızı** sürdürebilmemizin yegane yolunun Milli Şuur olduğu inancındayım. İşte, bunun için milliyetçiyim.

Tarihte medeniyetler yaratmış, büyük devletler kurmuş, tüm işgal ve baskılar karşısında dimdik ve dipdiri ayakta durabilmiş bir milletin evlatları olarak, elbette ki jenosit ve asimilasyon çabalarınıza karşı da çıkacak ve ulusal varlığımızı koruyacaktır. Ve de insanoğlunun milli varlığından ödün vermesi beklenemez.

Yukarıda sık sık ifade ettiğim gibi, bizler sadece eşitliği ve kardeşliği istiyoruz. Bu taleplerimize karşılık, şovenler bize “Kürtçü” diyorlar. Bunların mantık anlayışlarına göre Kürdistan’a okul, çeşme, istemek bile Kürtçülüktür. Bölgeler arası dengesizliği savunmak bile ırkçılık, bölücülük ve bölgeciliktir.

Her şeyden önce Türk ırkçılarının savundukları Türkçülük anlayışı ile bize isnat edilen Kürtçülük terimleri arasında dağlarca fark vardır. Biri Türani gerçekleştirmek, üstün ırk olduklarını kabul ettirmek, büyük Turanistan’da bütün dünya halklarının başında hükümlerlik sağlamak ve kendi ırkından başka ırklara hayat hakkı tanımama budalalığı ve macera peşinde koşarken, bir diğeri **en basit insani haklarını** istenmektedir.

Hiçbir tavize yer vermeden diyebilirim ki; hiçbir kürt aydını Türkiye’yi parçalamak istemez. Kader birliği yapmış Türk-Kürt uluslarını yek diğerine düşman etmek istemez. Dünya

halklarının dış egemenliklerinden ödün vererek birleşmeye gittiği çağımızda, tarihi zorunlulukların bir arada tuttuğu, din ve vatan birliği temel taşlarının halen ayakta durduğu ve beraberliğimizin ulusal çıkarlarımıza uygun olduğu günümüzde, Kürt aydınları elbette ki Türk halkıyla birlik ve hak eşitliği çerçevesi içinde kalmayı tercih edecektir.

İşte, sanık sandalyesinde oturan bizler, bu gaye ve düşüncenin sözcüleriyiz. Tarihten ders almasını bilmeyen, çağımızın demokratik anlayışını elinin tersiyle bir kenara iten, yalnız kaba kuvvete ve zecri tedbirlere güvenen şoven yöneticilerle, ırkçı, Turancı henpaları, Kürdün bütün haklı isteklerini bölücülükle damgaladığı sürece, Kürt ulusunun hiçbir sorununa çözüm getiremeyecektir. Tüm icraat ve çabaları boşa gidecek sonuçta tarihi sorumluluktan kurtulamayacaklardır.

Bunu böylece kaydettikten sonra, iddia makamının isnat ettiği “Müstakil yada Federal Kürdistan” konusuna geçelim.

Ulusların bağımsız yaşamaları, kendi kaderlerini tayin etmeleri en tabii ve tarihi haklarıdır. Ancak yukarıda belirttiğim gibi, bu günkü tarihi aşamada ve hele 1961 Anayasamızın yürürlükte olduğu bir sırada, böyle bir zorunluluk duymamıza gerek yoktur. Altı asırdan beri bir bayrak altında toplanıp tamamen bağımsız bir devlet kuramayan Kürtlerin tarihi gerçekleri 3 devreden geçmiştir. Birinci devre, Osmanlı imparatorluğuna biat tan başlayarak 19. asra kadar gelen, Emirliklerin, Beyliklerin ve Hükümdarlıkların devridir. İkinci devre; 19.asrın başından başlayarak Cumhuriyet dönemine kadar gelen **bağımsız Kürdistan kurma** mücadelesi ile dolu bir dönemdir. Fakat Türkiye'nin milli mücadelesi söz konusu olduğundan bu yana Kürtlerin istekleri sadece **eşit haklar** ve Türklerle aynı konumda olmak şartıyla Türklerle birlik olmanın inanç ve amacı içine girmişlerdir. İşte bu dönem üçüncü dönemdir.

Kürtlerin, Osmanlılarla ittifak kurmalarından başlayarak 19. asrın başlarına kadar ki dönemde, Kürt beyleri bağımsız yaşadılar. Bu yüzden Osmanlılardan ayrılıp bağımsız devlet kurma ihtiyaçları yoktu. Osmanlıların çöküşü başlayınca ve yeniçeri ocaklarını dağıtıp bunun yerine Nizam-ı Cedid düzeni kurulunca, İmparatorluk yeni bir ordu ve düzenli bir teşkilat kurmak zorunda kalınca, başta Kürdistan olmak üzere İslam ülkeleri adeta asker toplama kampına dönüştüler. Bağımsız Kürdistan fikri bu dönemde başladı. Bedirhan Beg, Ezdin Şér, Şeyh Ubeydullah'é Nehri hareketleri bağımsızlık hareketleri idi. Tehlikeyi sezen Halife Hazretleri II.Mahmut'tan başlayarak Kürdistan'da büyük baskı, terör ve katliama giriştiler. Osmanlıların Kürdistan'daki sindirme hareketi çöküşüne kadar devam etti. Kürt beylerini, aşiret ve ailelerini yek diğere düşürmeye, Kürdistan halkını bölmeye ve görülmedik zulümler tertip etmeye başlayan Osmanlılar buraları cehenneme çevirdiler. Bu iddiaları kanıtlamak için Mareşal Moltke'den bir iki örnek vermek yeterlidir.

Alman Mareşal MOLTKE, henüz yüzbaşı rütbesinde iken 1830-1840 yıllarında Nizam-Cedid ordusunu kurmak ve öğretmenlik yapmak için Almanya'dan getirilen kurmaylardan biridir. Moltke, Kürdistan'da başlatılan TEDİP ve SİNDİRME hareketlerine katılmıştır.

Kürt Mehmet Paşa komutasındaki süvari birlikleri, beyler, ağalar ve adamlarıyla Said Beg Kalesine saldırıyorlar. Said Beg birkaç gün direnip Osmanlıların uzun menzilli top atışlarına mağlup oluyor. Teslim olmak zorunda kalıyor. Kalenin dışında bir barış çadırı kuruluyor. Barış şartları bu çadırın içinde görüşülüyor. Said Beg'in cesaretine ve emin davranışlarına hayran kalan Moltke, bu olayı şöyle dile getiriyor “ *Kürt Mehmet hareketi pek uygun geçmişti. Topların erişilmesinden 5 gün sonra kale teslim mecbur edilmişti. Kıt'aların sıhhi durumları mükemmeldi. Yaralı pek az idi. Ve hemen hemen hepsi müteffik Kürtlerden idi. Bunlarda zayıttan sayılmazdı.*” Diyor ve büyük bir sefere hazırlık yapıldığını ifade ediyor. Bu büyük sefere Said Beg'de katılıyor. Oda hükümet safına geçmiştir. Bedirhan Beg, Mut paşası, Said Bey, ağalar ve halife için çarpışanlar, **Garzan dağları seferinde**, hükümet kuvvetleri yanında yer almışlardır. Ayrıca, Erzurum valisi, Diyarbakır'dan Hassa Suvari Alayları, 19.Piyade Alayının da bu sefere iştirak

ettiği görülmektedir. Mareşal Moltke, bu büyük kuvvetlerin Garzan'da Kürdistan'ın kalbine doğru harekate geçtiklerini yazıyor. Kürdistan kalbine yürüyecekler ve Hazo ile Muş arasında kalan mıntıkada yeni bir Kürt katliamına başlayacaklardır. Şimdi sözü Moltke'ye verelim:

*“Gerek askerlere gerekse müttefik kuvvetlere -yani Kürtlere- bu mıntıkada yaşayanların yezidi yani şeytana tapanlar olduğunu telkin ettiler. Müslümanların Yezidilere olan nefretini de sefere katarsak, mıntıkada yapılan zulmün şiddetini varın siz düşünün.” “ Bu mıntıkanın Vapora köyüne askerlerimiz bayır aşağı Allah Allah sesleriyle indi. Kaçmak isteyenlerin çoğu süngüledi. Diğerleri sapa yollardan kaçıp kurtuldular.” Ben bu maceraya katır sırtında iştirak etmişim. Evler, komşu köylerden getirilen eşyalarla tıklım tıklım doluydu. Bir süvari benden samimiyetle atını tutmamı rica etti. Bende o ceplerini dolduruncaya kadar dediğini yaptım. Fakat yukarıda hala ateş edildiği için köyde kalmak hiçte hoş bir şey değildi. Nihayet dayanan bir ev kaldı. Köyün reisi adamlarıyla bu eve sığınmıştı. Bu adam için dünyada kurtuluş yoktu. Çünkü af bekleyemezdi. Bu sebeple canlarını pahalıya satmak istiyorlardı. Bu sırada tepenin üzerinde seyreden Hafız Paşanın yanına gittim. Oraya ganimetleri ve esirleri getiriyorlardı.” “Kanlı yaralılar içinde erkekler ve kadınlar, memedekilerden itibaren her yaştaki çocuklar, kesik beşlar ve kulaklar.... Kürtlerin sessiz ızdırabı, kadınların umutsuz feryatları yürekleri parçalayan bir manzara teşkil ediyordu. Bütün bu zulümlere karşı Emir-ul Müminin Hazretlerinden Garzan Dağları seferinden dolayı Hacı Esat Efendi vasıtasıyla orduya **taltifnameler** geliyor ve ziyafetler veriliyordu.”*

Görülüyor ki; osmanlılar, Kürt beylerini yek diğerine kıyasıya vurdurmuş, Allah'ın Gölgesi denilen Halife Hazretleri inanılmayacak baskı, zulüm, şiddet ve katliamlar tertip etmiştir.

Bütün bu baskı ve jenoside rağmen bir çok Kürt beylikleri Cumhuriyet tarihine kadar varlıklarını muhafaza etmişler ve de bağımsızlıklarını korumuşlardır.(3) Ancak, bu beyler hiçbir zaman birlik olup bağımsız bir Kürdistan kurmada başarılı olamamışlardır. Bu beylikler hiçbir zaman İran Şahlığı veya Osmanlı İmparatorluğundan memnun kalmadılar. Böylece her iki tarafta Kürtlerin başkaldıranlarını insafsızca bastırıyor ve özellikle Osmanlılar, Kürdü Kürde düşman etme metodunu uyguluyordu.

İşte, müstakil Kürdistan düşüncesi bu devirde başladı ve 19. asrın sonlarına doğru Kürt Milliyetçiliği bu baskı döneminde filizlendi. Bu dönemde bağımsız Kürdistan mücadelesi her tarafta görülmekteydi.

Osmanlı Sultanlığı parçalanıp, Emperyalistler Asya'ya girdikten ve Yunanlıların, Ermenilerin emelleri anlaşıldıktan sonra Kürtler Türklerle birleşmeyi ve bu Müslüman topraklarını “gavurlardan” temizleyerek Müslüman Türk Milletiyle kader birliği yapmayı ön plana geçirmiş ve başarabilmiştir. İsmet Paşa bile “ *Ermenilerin doğuda bir Ermenistan Devleti kurma emellerine karşı, Kürtler Türklerle birleşmek zaruretiyle karşı karşıya kaldılar ve Milli mücadele yılları boyunca Kürtlerden hiçbir huzursuzluk gelmedi.....*” diyor.(4)

Demek ki; Milli Mücadele başlangıcından beri, Kürt Ulusu bağımsız Kürdistan mücadelesini bırakmış, Müslüman Türk Ulusu ile birlik olmayı, kader birliği yapmayı ve eşit haklara dayanan yolu tercih etmiştir. Hala da bu yoldadır ve bu devre üçüncü tarihi aşama devresidir. Tarihi zaruret devresidir. Çağımızın birlik ve beraberliğe verdiği önem ve halklar arasındaki birlik ve dayanışma anlayışına uygun olarak bu görüşü yaşatmak Türk yöneticilerinin gösterecekleri tutuma bağlıdır.

Bu gün **bağımsız bir Kürdistan devletini** düşünmüyoruz demek, sonsuza dek zulüm ve baskının ağır pençesi altında kalacağız demek değildir. Türkiye idarecileri, Kürt halkını mecbur etmeden, birlik ve beraberlik içinde yaşama umudumuzu kırmadan, demokratik hukuk nizamından vazgeçip karanlık istikametlere sapmadan, Bağımsız Kürdistan fikrini kafamıza

yerleştirmeyeceğiz. Ve Kürt aydınları, Kürt Milliyetçileri demokratik yoldan şaşmayacaklar ve yanlış bir yola sapmayacaklardır.

Federal Kürdistan Cumhuriyeti konusuna gelince; iddia makamı delil olarak 1963 yılında zamanın Başbakanı İsmet Paşaya eski Diyarbakır Milletvekillerinden Sayın Mustafa Remzi BUCAK'ın Amerika Birleşik devletlerinden gönderdiği **Açık Mektubu** göstermektedir. “ TC BAŞBAKANI SAYIN İSMET İNÖNÜ'YE AÇIK MEKTUP VEYA FEDERASYON NEDEN TÜRKİYE'DE TATBİK EDİLMESİN” başlığını taşıyan mektupta özet olarak “*Kıbrıs'ta yaşayan 80.000 nüfuslu Türklere istenilen haklar neden Türkiye'de yaşayan ve nüfusu asgari 8.000.000'ü bulan Kürtler için aynı haklar düşünülüyor*” mealindedir. “*Federal Kürt-Türk Cumhuriyeti Devletini görmek umut ve temennisıyla ruhum benim üçyüz sene, dört yüz sene , beş yüz sene bekler...*” diyerek mektubuna son veren Sayın Mustafa Remzi BUCAK, bu mektubu kaleme aldığı 1963 yılında TKDP henüz kurulmamıştı. Şimdi bu saygıdeğer insanın ta ABD'den kaleme alıp Türk basınına da birer suret gönderdiği bu açık mektup nasıl oluyor da bize suç kanıtı oluyor.?

Bu günkü Anayasamızın fikir ve düşünce özgürlüğü açısından, Türkiye'nin yararına uygun bulunduğu takdirde federal bir sistem istemek kanımca suç teşkil etmez. Ancak partimizin programında böyle bir kayıt olmadığını belirtmişim.

Federal sistemin aleyhinde değilim. Kader birliği yapmış ulusların, demokratik bir düzen içinde, eşitliğe ve özgürlüğe dayanan bir rejimde, sonsuza dek birlikte yaşayabilmeleri için, federal Cumhuriyetler şekli en uygun ve en çağdaş seçenektir. Büyüklü, küçüklü bir çok dünya devletleri buna şahittir. Ancak TKDP programının amaç ve felsefe sine inanmış bir fert olarak bu programın çerçevesi dışına çıkmayı istemiyorum. Bu programı incelediğiniz zaman taleplerimizin siyasi, iktisadi ve kültürel haklardan ibaret olduğu görülecektir.

SİYASİ HAKLAR : Parlamentoda ve Bakanlar kurulunda nüfusumuz oranında temsil hakkıdır.

KÜLTÜREL HAKLAR : Kendi anadilimizde okumak, Kürdistan da yeterli okulları açmak, eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak ve asimilasyoncu eğitim düzenine son vermek mevkiindedir.

İKTİSADİ HAKLAR : Bölgeler arası dengesizliği ortadan kaldırmaya matuftur. Kürdistan'ı geri kalmışlıktan, Kürt halkını sefaletten kurtarmaya yöneliktir.

Bu istekler “EN BASİT İNSANİ HAKLAR” şemasına girer. Bu demokratik hakları talep etmek ve doğal haklar için mücadele vermek sadece Kürt aydınlarının görevi değildir. Bu görev aynı zamanda Türk aydınlarına da düşer.

Demek oluyor ki İçişleri Bakanı Faruk SUKAN ve yandaşlarının isnat ettikleri “bölücülük” terimi ne kadar boş ve geçersiz ise, iddia makamını işgal eden Savcı beyin “müstakil veya federal sistem” suçlaması da o kadar mesnetsiz ve manasızdır. Toplumları batıran, suçsuz suçsuz olarak cezalandırmak değil, suçlu olarak cezalandırmaktır. Kişiyi, işlemediği ve hele hiç düşünmediği suçla itham etmek, kişiyi o düşünceyi kabullenmeye götürüyor ki bu çok tehlikeli bir tutum olur.

Hiçbir Kürt aydını kalkınmış Batı Anadolu yörelerini bırakıp, geri bırakılmış ve hala medeniyetin en basit hizmetlerine kavuşmamış Kürdistan'ın bağımsızlığını savunamaz. Hiçbir Kürt şu Antalya'nın yabancısı olmak istemez. Birlik, beraberlik, kardeşlik ve hak eşitliği olduğu ve özgürlük içinde yaşama umudu devam ettiği sürece ve umudumuz kesilmediği müddetçe hiçbir Kürt aydını bölünmeyi ve parçalanmayı düşünemeyecektir.

Sayın yargıçlar;

Beni huzurunuzda getiren başlıca neden, 46 yıldır Cumhuriyet Hükümetlerinin kabul etmedikleri ve inkar ettikleri Kürt gerçeğinin bir sonucudur. Şayet gerçekler olduğu gibi kabul edilseydi, bu günkü Türkiye’imizde bir Kürt sorunu olmazdı. Ne Türkiye’nin refahı sözde kalır, ne mahrumiyetler içinde kalan bölgeler “geri kalmış bölgeler” adını alırdı.

Bu günkü Türkiye’de geri bırakılmış, bırakılmış, ihmal edilmiş bir Doğu bölgesi mevcuttur. Bu bir vakiadır. Ama Türkiye de Dünya devletleri arasında geri kalmış devletler şemasındadır. Türkiye’nin geri kalmışlığının tek ve yegane nedeni; yöneticilerin gerçeklere saygı duymamalarından ve inkar politikalarındandır. Bu bağnaz inkarcılık ve tutuculuk yüzündendir.

İşte, bütün bunları nazara alarak, gerçekleri olduğu gibi söyleyecek ve şimdiye kadar yapılan ve yapılmakta olan hataya düşmemeye gayret edeceğim. “Doğu ve Güneydoğu Anadolu” diyeceğime, bu ülkenin tarihi ve coğrafi adı olan, tek bir kelime ile ifade edilen **Kürdistan gerçeğini kullanacağım**. Türk vatandaşı diyeceğime, Türkiye vatandaşı veya Kürt halkı, Kürt ulusu tabirini kullanmayı daha uygun buluyorum.

Nasıl ki Kürdistan coğrafyasının gerçek ismi “Doğu ve Güneydoğu” değilse, buna **Türkiye Kürdistan’ı** demek daha doğru ise, Kürt milletine KÜRT MİLLETİ demek daha gerçekçi ve doğaldır. Türk vatandaşı olmamız için yersiz ve yurtsuz sığınmacı ve azınlık olmamız gerekir. Oysa Kürtler, bu vatanı en az Türkler kadar hak sahibi olup Türkiye’nin asli unsurlarıdır.

Halen üzerinde yaşadığımız Türkiye Kürdistan’ı en az beşbin seneden beri Bab-ü Ecdatlarımızdan kalmış toprağımızdır. Türklerle kader birliği yaptık diye Afrika’dan köle olarak Amerika’ya götürülen zenciler gibi ABD’nin basit bir vatandaşı haline mi geldik? Gerçi bizi o zenci vatandaştan da küçük gören, hor gören anlayış hakimdir Türkiye’imizde. Türkiyeliyim demek bile büyük suç telakki edilmektedir. Bu kötü zihniyete mahkum olamam. Zaten iddia makamı da “Kürt milleti ve Kürdistan” deyimlerini içine sindiremediği içindir ki bizi bağımsız ve federal sistemlerle itham ediyor. **Oysa Kürtler bir millettir**. Bu bir realitedir. Bir vakiadır. Bir gerçektir. Kürtler, bir ulustur demek, Türklerden ayrılacağı, bağımsız Kürdistan kuracağı demek değildir.

Kürtler, dilleri bakımından, örf, adet, gelenek ve karakterleri, coğrafyası bakımından ve insanca yaşamak için gaye birliği bakımından millet oldukları gibi, Türklerle kader birliği yapılmasında temel taşı teşkil eden Din ve Vatan birliği bakımından da Millettir.

Bütün dünya milletleri gibi, Kürt milletinin de geçmişi vardır. Tarihi vardır. Nasıl ki Türklerin ayrı ve müstakil tarihi varsa, Kürtlerinde aynı şekilde ulusal tarihi vardır. Ulusların beraber yaşamalarında dil, din, ırk, örf, adetler ve müşterek tarih zorunlu faktörler değildir. Zorunlu olan vatan birliği, ekonomik menfaat birliği ve müşterek gaye birliğidir.

Türkiye’nin ulusal çıkarı için müşterek duygu ve düşünceye sahip çıkmamız lazımdır. Ama sonsuza dek Türkiye’nin milli menfaatini düşündürülmeye zorlanamayız. Daha önce de arz ettiğim gibi; Milli duygunun kaynağı Misak-ı Milli sınırları içinde Türkiye’nin bağımsızlığı temeli üzerinde oturtulmalıdır.

Türkiye’nin gerçeklerini tabulaştırarak değil, realiteleri bilimsel ve insancıl yönden ele almalı, Türkiye’de yaşayan insanların mutluluğu ve eşitliği uğruna savaşımalıyız. Gerçekleri inkar edip, vatandaşın milli duygusuna hanel getirmekten fayda yerine zarar getirmiş olacağız. Güneş balçıkla sıvanmaz. Ama güneşi bilimsel olarak ele alan insanoğlu, çağımızda enerji ünitelerini meydana getirmekte ve insanlığın hizmetinde yeni bir dönem açmış bulunmaktadır.

Kürtçülük, bölücülük gibi yaratılan suni havayı dağıtıp, çağımızın modern bilim ışığıyla aziz yurdumuzu aydınlatmalıyız.

Halklar ve uluslar, birbirlerinin tarihlerini, kültürlerini, örf ve adetlerini öğrendikleri ve yekdiğerini tanıdıkları ölçüde kaynaşır. Karşılıklı saygı nefreti doğurmaz, sevgiyi ve dayanışmayı doğurur...

Oysa gerçeklerin örtbas edilmesinden dolayı her gün azarlanan, hakaret ve işkence gören Kürtler mevcuttur. Soyadlarını telaffuz edemeyenleri, doğup büyüdüğü köylerinin isimlerini bilmeyenleri bu hor görülenler arasında sayabiliriz. Kürdistan halkı birbirlerine şu soruyu sormaktadırlar; “neden köyümüzün ismi değiştirildi?” cevap hazır, “ bizleri Türkleştirmek istiyorlar da ondan”.

Bu haksız tutuma karşı meşru bir tepki geliyor. Tepkimizi çeken etki zulümdür. Etki haksızlıktır, etki saygısızlıktır. Nihayet, bu haksız tutumun gerek tarihi gerçeklere ve gerekse insan haklarına karşı işlenen bir cinayetten farkı yoktur. Bu yanlış icraatın sonu hüsrandır.

Okulu, çeşmesi, sağlık kuruluşu, yol ve ışığı olmayan bir köyün ismini Türkçeleştirmekle, o köyü Türkleştirdiklerini sananlar çok ama çok yanılıyorlar. Bu tutum halkın dili ve töreleriyle, halkın tarihi ve coğrafi gerçekleriyle alay etmektir. Bu tutum, tek kelime ile Kürt halkını küçük düşürmektir.

Bismark'ın bu konudaki görüşünü aktarmak istiyorum;

“Güçlü iseniz, çıkarlarınız da gerekiyorsa; bir ulusu yok edebilirsiniz. Ama onu küçük düşürdünüz mü başınız belaya girer.”

Ne yazık ki, Bismark'ın söylediklerini kendi Alman ulusu bile kavrayamadı. Üstün ırk sevdası hastalığına tutulan Hitler, küçük gördüğü halkların korkusundan ve tarihin utancından bodrum katlarında farelere yem oldu ve gerçekten Alman milletin başına dert oldu.

Türkiye'nin ulusal birliğini korumak ve müşterek bir gaye etrafında toplamak istiyorsak, gerçeklerden korkmadan, halklar ve uluslar arasındaki hak eşitliği esasına doğru yürüelim. Ulusal bütünlük hak eşitliğine dayanır. O zaman kolektif inanç ve umudumuz pekişir. Türkiye'nin sorunlarını gerçekçi bir tutumla ele almalı ve inkarla hiçbir sorunun çözülemeyeceğini anlamalıyız.

İşte bu inançla, gerek bölgemin ve gerekse bölgemde çoğunluğu teşkil eden milletin isimleriyle ele alacağım.

Sayın Türkiye Yargıçları;

Bağımsızlık ve özgürlüğe aşık olduğum kadar, adalet ve fazilete de aşığım. Adalet terimini çok kutsal kabul ederim. Bütün dinler bunun için kurulmuş, tüm Peygamberler, filozoflar ve düşünürler gerçek bir adaleti tesis etmek için çabalamışlardır. Türkiye'mizi demokratik bir anayasaya ve bu anayasanın getirdiği bağımsız yargı organlarına kavuşturan 27 Mayıs ihtilali bile haksızlığa ve adaletsizliğe karşı koyan bir tepki idi.

Herkesten çok ezilen, hor görülen, insani haklardan yoksun bırakılan Kürt ulusunun büyük çoğunluğunun anayasaya evet demelerinin bir nedeni de Bağımsız Mahkemelerin vücut bulması içindi. Artık tarafsız mahkemeler vardır. Bağımsız yargı organları hükümetlerin ve siyasi iktidarların tercihlerine göre hareket etmezler diyorduk. Bu inançla MİT'in tüm çaba ve ısrarlarına rağmen onları tanımak istemedim. Türkiye'de bağımsız mahkemeler dururken, Nazi usulü ile yetiştirilmiş ve bu metotları tatbik eden, anayasa dışı bir teşekkülü tanımak istemedim. Anayasaya çok saygısız idiler. Beş gün beş gece bizi bilinmeyen işkence evlerinde tuttular. İşkence, baskı ve hakareti mubah saydılar. Nihayet bana şu soruyu sormak zorunda kaldılar. *“Arkadaş sen niye bu*

kadar inatsın? Zaten seni tevkif edecek nitelikte bir belge cebinden çıktı. İnkâr etmekte fayda olmadığı gibi, inat etmekte de fayda yoktur.” Cevabım kısa ve kesin oldu. “*Anayasaya göre sizler yargı organı değilsiniz de ondan .”*dedim.

Gerçekten de onlara ifade vermedim. Ulusal çıkarlarımızı gözeterik ve iyi niyetini yanlış anlaşılmasın gayesiyle Reşid Hemo hakkında tamamen doğru (kendisine zarar vermemek kaydıyla) bilgi verdim. Bu arkadaş Türkiye Dışişleri Bakanı ile görüşüp iltica etmek istiyordu. Davranışı Türkiye'nin aleyhine değildi.

Milli İstihbarat Teşkilatında verdiğim ifadeye bakarsanız Kürdistan Demokrat Partisi ile ilgili ifademın “*Muş otelinde yakalanan evraklar bana aittir. İfademi mahkemede vereceğim*” olarak sadece tek satırdan oluştuğunu görürsünüz. Zira adalete inanıyor ve güveniyordum. Halen de güvenim vardır. Fakat bilerek yada bilmeyerek güvenimi sarstınız. Beş gün beş gece meçhul hücrelerde kalmamıza Diyarbakır C.Savcının izin verdiği maalesef kendi ifadelerinden anlaşıldı. Azami 4 hafta içinde mahkeme huzuruna çıkmamız gerekirken, bu süre 8 aya çıktı. iktisaden ezmek, aile efradımızdan, dost ve ahabplarımızdan ve bizi ücretsiz savunacak Kürt avukatlardan uzak tutmak gayesi ve “Kamu Güvenliği!” bahanesiyle bizleri tam 36 saat yolculuktan sonra, suç teşkil etmeyen fikir ve düşüncemiz yüzünden Diyarbakır'dan Antalya'ya getirdiler. Sadece düşüncelerimizden dolayı zindanlara konulduk. Bu düşünce ile hiçbir ilgisi olmayan, partinin kuruluşundan haberi bile olmayan insanlar da yanımızda sorgusuz, sualsiz sekiz aylarını zindanda geçirdiler. Duruşmalar başlayıp tahliye edildiğimiz güne kadar, 6 celse de 6 ayrı başkan ve heyetlerle karşılaştık. Siyasi bir davaya mütenasip ve tarafsız hoşgörüyü maalesef bulamadık.

Türkiye’de 46 yıldır bir Kürt fobisi hastalığı vardır. Bu bağnazlık ve şoven duygular fobisi peşin hüküm haline gelmiş bulunmaktadır.

Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi ismini duyan bir başkan; “ Türkiye’de az mı parti vardı ki Kürdistan ismini taşıyan bir parti kurdunuz. KÜRDİSTAN, LAZİSTAN, ÇERKEZİSTAN ve BÖLÜCÜSTAN” diyerek hiddetle bağırdı. Aynı Mahkeme başkanı tarafından dava dosyasında mevcut olmayan **Kürt Bayrağının** hangimize ait olduğunu sorarak, peşin hükümlü olduğunu bizleri hain ve bölücü olarak kabul ettiğini, bu kanaatte olduğunu gördük, muşehede ettik. İddia makamının sevk maddesine göre 8 aydan fazla tutuklu kalmamız gerekirken bu süre 13 ay sürdü. Parti programının tetkiki ve teybin fonomontaj olduğunu ileri sürdük ama bütün taleplerimiz boşa çıktı.

Nihayet, mahkemelerin bağımsız hareket etmediklerini maalesef gördük. Bağımsız mahkeme üyeleri, tam tarafsız olmalı ve sadece vicdanlarının sesine kulak vermeleri gerekir. Siyasi iktidarların ve MİT’in borazanlığını yapan organlar gerçek adaleti temsil edemezler.

Bu güne kadar Türkiye Kürdistan’ında yaşayan Kürt halkı, Türkiye ‘nin ay yıldızlı bayrağından başka bir bayrağı düşünmemiş ve gerçekten başka bir bayrağa ihtiyaç duymamışlardır. Buna rağmen mevcut olmayan bir bayraktan söz etmek, demokrasinin vazgeçilmez unsuru olan siyasi partilere tepki gösterip “az mı parti vardı ki” deyip Kürdistan gerçeğine bölücüstan tanımını eklemek, tarafsızlık ve demokratik hukuk devleti anlayışıyla bağdaştıramayız.

Bu tarihi duruşmada ve karar saatinde, Sayın Türk Halkının şerefine ve Türkiye'nin Bağımsız Yargı Müessesine yakışır bir şekilde tam tarafsızlık içinde olmanızı temenni ediyor ve birazda vicdanınızın sesine kulak vermenizi istiyorum. Kürt meselesini objektif olarak ele almalı ve “onların yerinde biz olsaydık ne yapardık” kıyasını yapmalısınız.

Tanrı göstermesin İtalyanlar Kurtuluş Savaşında Antalya'dan çıkmasaydı ve siz çocuklarınızın ana diliyle okumalarını istediğiniz için, İtalyan hakimlerin ve savcılarının karşısına çıkıp cezaya çarptırılmış olsaydınız “*adalet tecelli etti*” diyebilecek miydiniz?

Kaldı ki Kürtler gönül rızasıyla kader birliği yapmış ve Türklerle Hak Eşitliği temelinde birleşmişlerdir. Bunda din ve vatan birliği etken olmuştur.

Sayın Mahkeme Heyeti;

Şu anda, XX. asırda yetişen devlet adamlarından en zalimi kimdir diye bir anket yapılsa, galiba Stalin birinci seçilecektir. Bende, Türkiye Bağımsız Mahkemeleri önünde Stalin'den bir örnek vererek, onun adalet anlayışı ile gelmiş geçmiş Türk idarecilerinin adalet anlayışlarını ve icraatlarını mukayese edeceğim, karşılaştıracam. Yüce mahkemeniz hakem olsun ve Kürt ulusuna yapılan ve yapılmakta devam eden haksızlıkları ve acı manzarayı belgeleriyle görsün.

Tarih 10 Haziran 1923. Sovyet Komünist Partisi Ulusal Kongresi 4. konferansı tertip edilmiştir. Başkan Stalin'dir. Türkistan'ın geri kalması ve sömürge durumunda bulunması yüzünden SSCB idaresine karşı gelen ve bu yüzden tutuklanıp hapse atılan Sultan Galiyev sorununu görüşüyorlar. Konferans delegelerinden Türkistanlı Ekremof ve Hasanof şu tezlerle *"Bu günkü Türkistan ile Çarlık Rusyası arasındaki fark sadece tabela değişikliğinden ibarettir. Sovyet Sosyalist yönetimi başka bir değişiklik yapmamıştır."* diyerek Türkistan'ı savunmaktadırlar. Bu savunmaların ne demek olduğunu anlayan Stalin hemen söz alıyor ve delegelere hitaben *"Yoldaşlar, eğer Ekremof ve Hasanof'un iddiaları bir dil sürçmesi değilse, eğer bu söylenenler düşünülerek bilinçle söylenen sözler ise, eğer Çarlık Rusya'sında olduğu gibi Türkistan gerçekten bir sömürge ise, o zaman Başmaklar haklı olup Sultan Galiyev'i yargılamaya hakkımız yoktur. Asıl onun SSCB İktidarı çerçevesi içinde bir sömürgecinin varlığına göz yuman kimseler olarak bizi yargılaması gerekiyor"* der.

Şimdi Türkiye'deyiz. Yıl 1923 değil, 1969'dur. Bu arada teknolojinin dev adımlarıyla akıp geçen yarım asırlık bir zaman var. İnsanoğlunun aya ayak bastığı, Merih'e uçtuğu, nükleer silahların klasikleştiği, halkların barış içinde bir arada yaşadığı bir zaman. Kısa ama çok hızlı yürüyen bu devirde, dünyamız bir çok dramatik sahneler şahit olmuş, Mossolini ve Hitler gibi ırkçılar tarihin sayfalarında lanetle anılmıştır. Sömürgelerinden güneş batmayan imparatorluklar üçüncü ve belki de dünya devletleri arasında dördüncü dereceye girmişlerdir. Sömürge ulusların büyük bir kısmı bağımsızlarına kavuşmuşlardır. Bu kısa ama çok değişken yıllar geçip giderken Kürdün kaderinde değişen bir şey kaydedilmemiştir. Kürtlerin insani hak ve özelemleri geciktikçe gecikmiş, bir gün gelmiş ki; "Kürdüm" demesi bir ihanet damgası olmuş ve onu darağaçlarına kadar götürmüştür. Kendi ana dili ile konuşması resmen suç sayılmış, üstelik ulusal varlığı ve kimliği inkar edilmiştir.

Derken... Türkiye'de demokratik hayatın başlangıcı teşkil eden 27 Mayıs darbesi ile başa gelen ordunun o günkü anlayışı sayesinde İnsan Hakları İlkelerine dayanan "demokratik, Laik ve Sosyal Hukuk Devleti" anlayışını taşıyan 1961 anayasasının doğurduğu bağımsız mahkemelerin önündeyiz.

Osmanlılar zamanındaki Kürdistan ile Cumhuriyet dönemindeki Kürdistan arasındaki farkın sadece ve sadece tabela değiştirilmesi iddiasındayız. Bu iddialarımızın tanıklarını ve canlı şahitlerini birer birer konuşturmak sureti ile bunun bir dil sürçmesi olmadığını belgelemeye çalışacağım.

İlk söz Sayın Cumhurbaşkanımız Cevdet Sunay'ındır. *"Dertlerinizi biliyorum, XX. asırda mağarada yaşamak fecaattir. İnsan gibi yaşamak için elbette ki iyi evlere ihtiyaç vardır. Türkiye'nin hiçbir yerinde böyle perişan kimseler görmedim."* Diyor. Sayın Sunay, bu konuşmayı Batman'a bağlı Mağara (Şikeftan) köyünde 1968 yılı Kürdistan gezisinde yapıyor. Kürdistanda

16.000 aile mağaralarda yaşamakta ve bu Şikeftan köyü o mutsuz ailelerin birkaç hanesinden ibaret bulunmaktadır.

Tercüman gazetesinin yazarı Ahmet KABAKLI 13 Nisan 1968’de; “ *Doğunun bu günkü perişan halinden 45 yıllık Cumhuriyet Hükümetleri teker teker mesuldür. Vatani sevmek, onu son sınırındaki son taşına kadar sevmektir.* ” demektedir.

Türk-İş Genel Sekreteri Sayın Halil TUNÇ ise; “*Doğu Anadolu’ya ne yönden bakarsanız bakınız, yıkılmış insanları görürsünüz. Konutsuz, yolsuz, elektriksiz, susuz, okulsuz ve sağlıksız, beslenme imkanından yoksun insanlar...Doğuda yılların değıştirmedeği korkunç tablo işte budur. Bu tablo karşısında irkilmeden, tehlike çanlarına kulak tıkayarak oturmak, özel kara sağlanacak garanti oranında kalkınma beklemek, vaatlerle yaşayıp vaatlerle ölmek de aynı derece de korkunçtur. Doğuda adaletsizlik kol gezmektedir.*” 1968 yılında Erzurum’da böyle bir konuşma yapmıştır.

CHP Genel Sekreteri Bülent ECEVİT “*Doğuda toprak dağılımı Cumhuriyet Hükümetleri için yüz karasıdır.*” Diyerek, Hükümet Başkanı sayın Demirel’in doğuda sahte temeller attığını vurguluyor.

24 Eylül 1968 tarihli Yeni İstanbul gazetesi yazarı Kurtul ERTUĞ, “ *Sayın Demirel eskiden hizmete açılan tesisleri birer kere daha açtı. Yoksul halkın, kendi dertlerinin bilincine varamamış halkın karşısında bol bol seçim yatırımı yaptı* ” diyor.

Muş ilinde 1969 Ekim’de konuşma yapan Yeni Türkiye Partisi Genel Başkanı Sayın Yusuf AZİZOĞLU “ *Bölgecide bölücüde Demirel ve arkadaşlarıdır. Türkiye’nin doğusuyla, ortasıyla, batısıyla eşit imkanlara kavuşturulmasını istemek bölücülük değil, tam aksine birliği perçinlemektedir.*” Diyerek Kürdistan’daki eğitim eşitsizliğini şu cümle ile dile getiriyor. “*Doğudaki ortaokul ve liseler sadece bir müdür ve bir mühür ile idare edilmektedir.*”

TİP eski Genel Başkanı Sayın Mehmet Ali AYBAR “*Türkiye’deki dil ve din ayrımından dolayı büyük kitleler özgürlükten yoksundurlar.*”

1968’de Sayın Başbakanımız Süleyman DEMİREL, Ecevit’in deyimiyle, Kürdistan’a iki kere sahte temel atma gezisini yaptı. Seçim yatırımı gayesi ve temellere ikinci, üçüncü defa çamur atma, bu çamurla Kürt halkının gözlerini boyama bahanesiyle yapılan gezi sırasında bizler tam 11 kişi Antalya Cezaevinde yatıyorduk. Bu geziden 1-2 **tabela** misali vereceğim.....

Sayın Demirel Urfa’da yaptığı konuşmada; Dicle ve Fırat arasında 3700 köyün hala içme suyuna kavuşturulmadıklarını ve çamurdan süzerek su içebildiklerini itiraf ediyor. Konuşmasını dinleyen topluluğun “*iş istiyoruz, iş sahası istiyoruz, fabrika istiyoruz, 70.000 Urfa’lı Çukurova’da pamuk topluyor.*” Sesleri meydana çınlıyor. Bağırın topluluk susuzluğun yanında, işsizliğinde son derece dramatik bir hal aldığını vurguluyor. Batman’da “*fakirleri düşün fakirleri*” diye bağırın vatandaşa Başbakan şu karşılığı veriyor. “*minnet devrettiler, meşakkat devrettiler. Konuş vatandaş konuş, sesin ne zamandan beri çıkıyor. Senin sesinin çıkmasından memnunuz. Senelerdir sesin çıkmadı, çıksaydı mesafe alırdık*” diye cevap veriyor

Fakat aynı başbakan aynı gezide “*Mamur ve müreffeh Türkiye’yi hangi imkanlarla gerçekleştireceksiniz*” diye soran bir Savurlu vatandaşa “*imkan yoksa sınır kapıları açıktır, çıkar gidersin*” diyerek, hem çelişkiye düşüyor, hem de Turancuların yıllardır tekrarladıkları; “Kürtler bu vatandan gitmeli, Birleşmiş Milletlere başvurup yurtluk istemeli, Doğuya Kazak, Kırgız Aşiretlerini getirip silahlarıyla yerleştirmeli” şeklindeki iddialara ortak oluyor.

Başbakan 1969 yılında Kürdistan’a yaptığı geziden hiç hoşnut dönmedi. Her tarafta pankartlardan iş isteyen, okul, yol su, ekmek, toprak, doktor ve can güvenliği isteyen vatandaşlarla karşılaştı.

- Jandarma dayağından ne zaman kurtulacağız?
- Dayak Avrupa'da hayvanlara atılmazken, Türkiye'de insanlara atıyor.
- Rüşvet verilmeden de işlerimizin görüldüğü günler gelecek mi?
- Dosta düşman muamelesi yapmak ayıptır.
- Burası Hozat bize de el uzat.

Bu cümleler 1968/69 yıllarında Türkiye Başbakanı karşılayan vatandaşların ellerindeki bazı pankartlardan okuyoruz. Tabi ki Kürdistan'da.

17 Şubat 1969'da Siirt, 20 Şubat 1969'da Diyarbakır adliyeleri birer bildiri yayınlanarak "mahrumiyet zammı talebinde bulunup, mahrumiyet bölgelerinde görevli adliyecilere verilecek mahrumiyet zammıyla bu bölgeler, cezalı ve sürgün hakimlerden kurtulacak, iyi elemanlara kavuşacak ve böylece halkın güveni sağlanmış olunacak" deniliyor.

Eruh'un Newélan, Bınevré, Çol, Hillan, Gundşéx, Xért ve Boşé isimli köylerin sakinleri ile bir röportaj yapan Hürriyet gazetesi muhabiri, 1968 Türkiye'sinde aynen köylülerin şunları ifade ettiğini yazmaktadır; "gece olduğu zaman hiç birimizin sabaha kadar yaşayabileceğimizi düşünemeyiz. Her an için bir baskın bekliyoruz ve her an elimiz tetiktedir."

Yeni Gazetenin 11 Kasım 1968 nüshasında, TIME dergisinden naklen yayınlanan bir yazıda "Türkiye Kürdistan'ının SSCB Sibirya'sına eşit bir bölge olduğunu ve daima sürgünlü memurların son durağı olduğunu yazarak **mahrumiyet, yasak bölge, kapalı ve geri kalmış bölge** gerçeklerine yeni bir tabir ilave edilmiştir. **Türkiye'nin Sibirya'ya eşit bölgesi** yada **Sibirya'sı**.

Kürdistan'ın kötü kaderini dile getirmek ve Osmanlı Kürdistan'ı ile Cumhuriyet Kürdistan'ı arasında müspet bir fark kaydedilmemiş olduğunu, tam aksine Kürt ulusunun Osmanlı döneminden daha kötü ve karanlık bir duruma düştüklerini bir çok örnekle kanıtlamak mümkündür.

Kürdistan, dramatik romanların konusu haline gelmiştir. İşte modern Atatürk Türkiye'si Kürdistan'ı bu durumdadır. Devlet Ve Hükümet Başkanlarından, Siyasi Parti Genel Başkanları ve Yöneticileri ile İşçi Sendikaları Genel Başkanlarından bir çok basın mensupları ve sıradan vatandaşlara kadar konuştuğum bu insanların hiç birisi dil sürçmesi ve yanılır bir tarafı olmadığı meydandadır. Gerçeklerin bu insanları konuştuğu görülmektedir.

Peki, 46 yıllık Cumhuriyet Türkiye'si Kürdistan'da hiç mi bir değişiklik yapmadı, diyeceksiniz. Yapmıştır, elbette yapmıştır. Cumhuriyet Türkiye'sinin Kürdistan'da yaptığı icraatları sırasıyla sayayım:

Türkiye topraklarınının 1/3'ünü teşkil eden bu bölgeye karayollarının (o da askeri maksatla) 1/6'ne kavuşturulmuş, işsiz ve aç insanlara tuzak olsun diye Suriye sınırı boyunca **mayın tarlaları** meydana getirilmiş, Kürdistan'ın Sovyet sınırı boyunca **nükleer başlıklı mayınların** döşenmesi söz konusu edilmiştir.

Her adımda bir karakol, her il ve ilçede modern hapisaneler, Hükümet Konakları, Resmi daireler, memur ve subaylara bol keseden lojmanlar, blok apartmanlar, sefalet batağından yükselen gökdelenler yapılmıştır.

Kürdistan dağlarını, özel eğitim gören komandolarla, faili meçhul cinayetleri takip eden köpeklerle doldurulmuş, milyarlarca liraya mal edilen modern zindanlar inşa edilmiş, yer altı ve yer üstü zenginlikleri talan edilmiş, Batman'dan İskenderun'a uzanan borularla petrolü uzaklaştırmış ve Kürdistan toprağından fıskıran bu petrolü aynı yerde tasfiye etmeyi Kürt halkına çok görülmüştür.

Kürdistan'ın her köşesine ajan toplulukları meydana getirmiş, Müfettiş-i Umumiden sonra Milli İstihbarat Teşkilatını gerçekleştirerek, perde arkasında oynayan bir Umumi Müfettişlik havasına büründürmüştür.

Koçero'lara Hekimo'lar, Selimo'lara Hemido'ları kattırmış, işsiz ve güçsüz insanların durmadan batı kentlerine hamallık ve hizmetçilik yapmak için göç eden kafilelere her gün başka bir kafileyi ilave ettirmişlerdir.

Cehalet yükselmiş, sefalet batağı büyümüş ve dolayısıyla kardeş kardeşe düşman edilmiş, **kan gütme olayları** çok acı bir manzara almıştır.

İşte bu terör havası içinde durmadan **tabela** değiştirilmiş, durmadan jenosid ve asimilasyon planları uygulanmıştır.

İlk emirde Kürdistan tabelasına “Doğu ve Güneydoğu Anadolu” yazılmıştır. Osmanlıların katliam dediği sözcüğü “tedip” diye değiştirip, şeriata aykırı fetvanın yeri “Anayasaya aykırı kanunlar” almıştır. Subaşı felakası yerine MİT ve Jandarma dayağı geçmiştir.

Kanuni Sultan Süleyman'ın Fransız Krallığına yazdığı mektup da gururla söz ettiği Diyar-i Bekir'in tabelası Diyarbakır olarak değiştirildi. Ama Diyarbakır'ın kaderi daha kötüye gitmiş. Sefil ve perişan insanların gecekondularıyla, veremlilerin, kara yaralıların, tifoluların, trahomluların ve nihayet susuzların diyarı haline gelmiştir.

Dersim, tedip denilen katliam hareketinden sonra tabelasına Tunceli yazıldı. Ne yazık ki bu vilayete de tabeladan başka bir değişiklik olmadı. Bu vilayet de Kürdistan'ın talihsiz bir kenti idi. Geçen yaz aylarında (1968) Erzincan'da Kürdistan'ın o yöre Belediye Başkanları bir bölge toplantısı düzenlediler. Bu toplantıda Tunceli Belediye Başkanı söz alıyor ve “*Ben kanalizasyon, elektrik ve şehrin içinden geçen Münzür suyu üzerinde köprü yapılmasından vazgeçtim. Kilometrelerce uzaktaki su derdimizi halledin. Bizi sadece suya kavuşturun. Bu uzak su yolundan zavallı halkın akciğer zafiyetine duçar oldukları doktorların raporlarıyla sabittir.*” Diyor.

Aynı toplantıda Bingöl Belediye Başkanı, belediyesi dahilindeki halkın, çıra ile aydınlandıklarını söyleyerek, Çapakçur tabelasının Bingöl diye değiştirilmesinin ne kadar gülünç olduğunu ortaya koyuyor.

Kürdistan'ın bütün il ve ilçelerinin ve hatta köylerinin de değişen tabela ve değişmeyen, daha kötüye ve karanlığa giden kaderlerini sayabilirim. Ancak, soy isimleri denilen ve insan tabelasından başka bir mana taşımayan bu asimilasyoncu ve çirkin tabelalara geçiyorum. Benim kanaatime göre Cumhuriyetin vatandaşlarına hediye ettiği bu soy isimler, soysuzlaştırma girişiminden başka bir manası yoktur ve Türkiye'ye bir fayda getirmemiştir.

Karaköseli Mısto'nun tabelası “Mustafa Öztürk” diye değiştirilmiştir. Öyle ya, asimilasyonu gerçekleştirmenin ilk şartı da bu idi. Türkleşmemiz için Türkçe soy isimlerine gerek vardı. Mısto'ya çok uygun bir soy isim bulunmuştu. Öz be öz Kürt olan Mıstoya Öztürk amma da yakışmıştı. Onun kötü kaderini ne güzel de değiştirmişti.

Şimdi Cumhuriyet Gazetesinin “Garibanlar Yurdu” röportajından İstanbul'da iş arayan Mustafa Öztürk'ten aldığı ifadelerle bakalım. “*İş bir kumardır. Şansın yaver giderse bir iki ay çalışırsın. Kömür sırtlarsın. Yada kazmayı sallarsın. Bir de şansın yaver gitmedi mi yandığın gündür. Bu yüzden çalışılan günlerde biriktirilen yenir, erir, gün geçtikçe kazançlar. Bir gün gelir ki hiçbir şey kalmaz*” diyor Mısto.

Şu garip rastlantıya bakınız. Varto'lu Simon'un tabelası da İsmail Öztürk olarak değiştirilmiş. Ama ne yazık ki bu talihsiz insan da sefaletten kurtulamamış, 1968 Eylül ayında Antakya Devlet Hastanesinin "Açlıktan ölmüştür" tanısıyla verdiği raporla, sefil Kürt halkının dramına bir örnek daha oluşturmuştur.

Daha milyonlarca Mısto'lar, Simolardan örnek verebilirim. Değişen tabelalardan ve değişmeyen kaderlerinden söz edebilirim.

Osmanlı Kürdistan'ı ile Cumhuriyet Kürdistan'ı arasındaki farkı daha iyi görmek için, Kürdistan'ın Osmanlılara Biat etmeden önceki durumu, Osmanlı dönemindeki ahvali ve Cumhuriyet dönemini analiz etmek gerekir. Bu analizin burada mümkün olmadığı ve bu işin çok geniş tarihi ve sosyolojik araştırmayı gerektirdiği için bu değerlendirmeyi tarihçilere bırakıyorum. Ama, kısaca değinirsek;

1- Kürdistan'daki eski eserler ya Osmanlı döneminden önce yapılmış veya yapılan birkaç eser de yöredeki Kürt beyleri yönetimince yaptırılmıştır. Osmanlılar hiçbir ülkeye zaten yatırım yapmamışlardır.

2- Evliya Çelebi Seyahatnamesi gibi kaynaklar, Kürdistan tablosunu çizerken, refahını, asayişini çok iyi çizmiş, Kürtlerin iyi ahlak ve geleneklerini, Kürt Emirliklerinin zenginliklerini, Kürdistan'ın zenginliğini ve güzelliklerini anlata anlata bitirememektedir. Çelebi, aylarca katır sırtında Kürdistan'ı dolaşırken, ne bir Selimo'ya ne de bir Hekimo'ya rast gelmiyor. Bu günden daha huzurlu, müreffeh, mamur ve özgür bir Kürdistanın tablosunu çiziyor.

Acaba, bu gün Kürdistan'da canından, malından ve namusundan emin bir tek kişi var mı? Eşkıyanın korkusundan göç eden Botan sakinleri Mersin başta olmak üzere Batı kentlerine dağılmış bulunmaktadır.

Cumhuriyetin 10. yılı çok şaşalı geçiyor. Her tarafta büyük merasimler tertip edilip, büyük nutuklar atılıyor. Cumhuriyetin faziletinden dem vuruluyor. Urfa'da bir vatandaş, nutukları dinlerken bunca şişirmelere dayanamayıp kalabalığın içinden çıkıyor. Şapkasını çıkarıp kürsüye doğru gösteren vatandaş "işte Cumhuriyet bize bunu verdi" diye bağırıyor.

Aradan uzun yıllar geçmiş, Kürdistan dağları, eşkıya ile dolmuş, köyler boşalmış, adamlar ya kaçmış veya dağlara kaldırılmıştır. Mal ve can güvenliği diye bir şey kalmamıştır. Fakat, yukarıda isimlerini Kürtçe olarak saydığım Eruh köylerinden Binevre'nin tabelası değişmiş ve Ekmekçiler köyü oluvermiş. İşte tamamen boşalan Ekmekçiler köyü öğretmenin isteği üzerine öğrencisiz kalan ilkokulu teslim almak üzere Siirt valisi bir müfettiş görevlendiriyor. Müfettiş aydın bir kişi olan Behzat Ay, jandarmalar ve köy öğretmeni ile okula gidiyor. Köyde kimse yok ve hava yağışlı. Bir evden duman çıktığını görüp oraya gidiyorlar. Evde sadece yaşlı bir adamla karşılaşıyorlar. Yaşlı adam, önce bunları Hükümet adamı bildiği için bir türlü Behzat Ay'ın sorularına cevap vermiyor. Behzat bey, köyde yapayalnız kalmış bu adama, gazeteci olduğunu ve söyleyeceklerini yazıp Hükümete duyuracağını söyleyince, adam açılıyor. "Allah aşkına, git Hükümetine söyle. Köylerin isimlerini değiştirmekten başka bir iş beceremeyen hükümete deki ; Köyümüzün adı Binevre idi, bu ismi değiştirip Ekmekçiler yaptılar. Oysa ne ekmeğimiz, ne de unumuz kaldı. Bari köyümüzün ismini tekrar değiştirip Ekmeksizler yapsınlar" diyor.

İhtiyar köylünün 1966 yılında, Urfa'lı vatandaşında 1933 yılında söyledikleri düşündürücüdür. Kürtler, kendi kimliklerine kavuşmadıkça da durum bu şekilde devam edecek ve her gün daha kötüye gidecektir.

Evet, Cumhuriyet Hükümetleri, Kürdistan'a olumlu bir şey vermemiştir. Asker, vergi ve tüm zenginlikleri almış, oyları almış, her şeylerini almıştır. Bütün bu aldıklarının karşılığında

Kürtlere asimilasyon ve jenosid tatbik etmiş, sindirmeye çalışmış, terör havası içinde sürgünleri ve zindanları Kürdistan'a hediye etmişlerdir. Böylece bol bol nutuklar atılmıştır.

Bütün bu şikayetleri Demirel Hükümetine tevcih etmiyorum. Sayın Demirel, devraldığı taktik ve metotları sadece tatbik etmiştir. Ahmet Kabaklı'nın deyimiyle; *"Doğunun bu günkü perişan halinden 45 yıllık Cumhuriyet Hükümetleri teker teker mesuldür."*

Demirel, *"minnet yüklettiler, meşakkat yüklettiler"* diyor. Mesele, yüklenen meşakkat ve minnetleri azıcık olsun hafifletmektir. Bu ağır yükün, büyük problemin aşılmasını ve daha büyümesini önlemektir. 46 yıldır gasp edilmiş, geciktirilmiş Kürt ulusunun maddi ve manevi haklarını bir an önce vermektir.

Şimdi SSCB Lideri Starlin'in Kerimof ve Hasanof'a verdiği cevabı tekrar hatırlayalım. Yukarıda verdiğim örnekleri de bir kez daha düşünelim. Kürdistan'da sadece tabela değiştirilmiş ve Cumhuriyet Hükümetleri Türkiye çerçevesi içinde bir sömürgecinin varlığına göz yummuştur. İster **üstü örtülü sömürge**, ister **yarı sömürge**, ister **dolaylı sömürge** diyelim buna , netice olarak Kürdistan **46 yıldır Türkiye'nin sömürgesi** durumundadır. Hatta ve hatta sömürgelerde bile tatbik edilmemiş bir çok gayri insani metotlar, bu günde Kürdistan'da mevcuttur, yürürlüktedir.

Sayın Türkiye Yargıçları;

TKDP'nin kurulmasını zorunlu kılan sebepleri saydıktan sonra, parti programında istenilen doğal hakların üzerinde madde madde duracak ve ne kadar haklı, insani bir yoldan yürümek istediğimizi yüksek mahkemeye açıklayarak, iddia makamının yersiz ve mesnetsiz yakıştırmalarını cevaplayacağım.

Bu partinin kurulmasında bizleri düşündüren ve kurulmasına sevk eden sebeplerin başında; Kürt milletinin bir bunalım devresine girmiş olduğunu ve artık ulusal özgürlüklerinden yoksun yaşamak istemediklerini, sefalet içinde kalmak istemediklerini görüp müşahede ederek, istenilen ile mümkün olanı Türkiye şartlarında ve politik bir yoldan demokrasi kuralları içinde uzlaştırmaktır. İstenilen insani hak ve özgürlükleri programlaştırıp, halkımızı yanlış istikametlerden çevirerek sadece Türkiye'nin birlik ve beraberlik gayesini amaç edinen bir siyasi teşekkül etrafında toplatmak, böylece hem Hükümetlerimiz, hem de Kürt Milletine ve Türk kamuoyuna Kürt sorunundaki, haklılığımızı anlatmaktır.

Kürt ulusunun milli istemlerinin, Türkiye'nin bir sorunu olduğunu ve ancak anayasa çerçevesi içinde buna çözüm getirilmesi gerektiğini, demokratik bir ortamda bu sorunun çözülmesinin zorunlu hal aldığını Türkiye kamuoyuna açmak ve haklılığımızı herkese anlatmak idi.

İkinci ve çok önemli sebeplerden birisi de, bilhassa 1960 devriminden sonra yurdumuzda azıtan ırkçı ve Turancı cereyanların geri kalmış Kürdistan bölgesinde inkişaf etme tehlikesi idi. Bu tehlikeli gelişmeye karşı Kürt aydınlarını bir arada tutmak, demokrasiye ve hukuk nizamına inanmış bizleri bir program etrafında toplamak zarurietini ile karşı karşıya kaldık. Ulusal varlığımızın devamı için bu noktayı düşünmek mecburiyetinde idik.

Sağcıyım diyen fakat sağ duyudan ve mantıktan yoksun bulunan Turancı ve ırkçı olduklarına şüphe kalmayan milli felaketin gizli emellerine karşı ulusal varlığımızı korumak ve savunmak, dolayısıyla Türkiye'nin sadece ve sadece Türk soyunun imtiyaz ve tekelinde olmadığını, bu vatanın kurtuluş ve kuruluşunda canlarını veren, oluk gibi kanlarını akıttıran bütün Türkiyelilerin vatani olduğunu, bu şoven ırkçılara ihtar etme gayesinde idik.

Tamamen zecri ve gayri insani metotlara dayanan, kaba kuvvete tapan, anarşi ve terör metotlarını amaç edinen bu ırkçı cereyana karşı, barışçı ve demokratik bir mücadele yöntemiyle karşılıklarına çıkmak, bu kaba kuvvetin silahlarına çalışmaz hale getirmek elbette ki hem Türkiye'nin hem de bu ülkede yaşayan Kürt Ulusunun Milli ve Demokratik bir görevi idi.

TKDP'nin kuruluş düşüncesini getiren nedenlerden biri de Lozan'da İngilizlerin ağır baskısı ve Lozan Kahramanı İsmet Paşa'nın tavizkar tutumu neticesinde Türkiye Kürdistan parçasından koparılmış, Irak Kürdistan'ında devam eden **Kürt Ulusal Kurtuluş Harekatıyla** ilgilidir.

Oradaki hareketin amacı bağımsızlık değil, özerkliktir. Bu hareket, faşist ve ırkçı Arap diktatörleriyle devamlı savaş halindedir. Mustafa Kemal'in emperyalistlere karşı çıkmasının haklılığı ve meşruluğu kadar, Mustafa Barzani'nin de Irak diktatörlerine karşı çıkması ve savaşması haklıdır, meşrudur. Irak'ta devam etmekte olan Kürdistan Kurtuluş Savaşı, Türkiye'de yaşayan milyonlarca Kürdü ister istemez etkilemektedir. Dikkatlerini zorunlu olarak oraya çevirmektedir.

“Türk milletinin başını belaya sokmadan, kendileri de yok olmadan çekilip gitsinler. Nereye mi? Gözleri nereyi görür, gönülleri nereyi çekerse oraya gitsinler. İran'a, Pakistan'a, Hindistan'a, Barzani'ye gitsinler. Birleşmiş Milletlere başvurup Afrika'da yurtluk istesinler. Türk ırkının aşırı sabırlı olduğunu fakat ayrıntı kabardığı zaman, boğan aslan gibi önünde durulmadığını ırkdaşları Ermenilere sorarak öğrensinler de akılları başlarına gelsin.” Diyen ve ikide bir “Doğu Anadolu'ya Kırgızları silahlarıyla yerleştirip Kürtleri imha yoluna gidilsin” şeklindeki saçma sapan yazıların ve sonu gelmeyen tehditlerin ırkçı ve sağcı basında sık sık neşredildiği bir ortamda tüm ulusal ve insani haklardan yoksun bırakılmış Kürdün umudu elbette ki Irak'ta cereyan eden olaylara yönelecektir.

Kürt aydınları olarak, Türkiye'de yaşayan milyonlarca Kürdün nazar-ı dikkatlerini Türkiye'ye tevcih etmek, onlara ulusal sorunumuzun Türkiye'nin bünyesinde ve demokratik ortamda çözülebileceğini telkin ederek, Türkiye'nin birliğini ve burada yaşayan halkların beraberliğini sağlamak istiyorduk.

Kürdistan, Türkiye'nin bir parçası olduğu gibi, Kürdistan'ın kalkınması ve burada yaşamakta olan Kürt ulusunun haklı ve doğal sorunları da Türkiye'nin sorunudur. Bu gün parçalanmış Kürdistan'ın her kesiminde Kürt sorunu vardır. Ve tamamen kendi devletleri bünyesinde demokratik çözüm yolları aranmaktadır. Irak veya İran'daki Kürt liderlerinin Türkiye'deki Kürtleri kendi kesimlerine çekmeleri söz konusu değildir. Böyle bir girişim yapma hakkı bize düşer. Zira hem nüfus hem de toprak bakımından mutlak çoğunluğu teşkil etmekteyiz. Türkiye'de 10 milyonun üstünde Kürt yaşamaktadır. Aynı zamanda Kürtler Türklerle isteyerek kader birliği yapmışlardır. Fakat Irak ve Suriye Kürdistan parçaları Fransızların ve İngilizlerin Kürdistan'daki zengin maden ve petrole olan iştahlarından dolayı anayurtlarından (yani Türkiye Kürdistan'ından) koparılıp, Arap kesimine aktarılmıştır. İran Kürdistan parçası ise, Osmanlılarla İran Şahlığı Kasr-ı Şirin (Qesra Şirin) antlaşmasıyla paylaşmıştır. Gerek Osmanlı gerekse Cumhuriyet döneminde Kürtlerin büyük çoğunluğu Türklerin yanında yer almışlardır.

Irak Kürt hareketi Lideri Mela Mustafa Barzani'nin 1968 Sonbaharında TC Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay ve Hükümet Başkanı Süleyman Demirel'e gönderdiği mektuplarda şöyle bir tabir kullanılmaktadır. *“Türkiye'de yaşayan Müslüman kardeşlerimiz bizden dargın görünüyorlar. Öyle biliyorlar ki güya biz isteyerek Türkiye'den ayrılmışız. Oysa bu tamamen bizim isteğimizin dışında olmuş ve İngilizler bizi Türkiye'den koparmışlardır.”*

Suriye Kürtlerine gelince, sorguda verdiğim ifadelerimde de belirttiğim gibi, Reşit Hemo'nun iltica etmek istemesi konusu Türkiye'nin menfaatine idi. Samimiyetimize inanılsa idi,

bu insanın ilticası memnuniyetle karşılanacak ve bizler şu anda cani gibi sanık sandalyesinde olmayacaktık. Fakat yolumuzun doğruluğundan şüphemiz olmadığı için üzüntü duymuyoruz. Tarihin şaşmaz adaleti elbette tecelli edecektir. Dosta düşman muamelesi yapanları utandıracaktır.

Bu inanç ve samimi bir duygu ile diyebilirim ki; TKDP'nin programında yer alan amaca, yani Türk Kürt kardeşliği amacına, ve Misak-ı Milli sınırlarına sadık duygularla bu partinin kurulması düşünülmüş, gerçek demokrasiye ve insan hak ve özgürlüklerine olan inancımızdan doğmuştur.

Sayın Yargıçlar Kurulu;

Şimdi, düşünülen veya kurulmuş bulunan Türkiye Kürdistan Demokrat Partisinin programında gerçekleştirilmesi talep edilen maddeleri birer birer okuyup bu isteklerin gerçekleştirilmesinin zorunlu nedenleri üzerinde duralım.

Madde 2- Parti, Türkiye Cumhuriyetinde meskun Kürtlerin siyasi,iktisadi ve kültürel haklarını gerçekleştirmek ister.

Madde 3- Bu şartların yerine getirilmesi için

a) **TC Anayasasına şu kayıtlar konulmalıdır: TC Türk ve Kürtlerden teşekkül eder. Her iki ulus her hususta eşittir.**

Mustafa Kemal, Milli Mücadelenin iktisabı zaferle ve galibiyetle sonuçlanmasını şu satırlarla açıklamaktadır. *“Hakimiyeti milliyemiz Hukuk-i Tabi-ye'den doğmuş, kan dökülerek alınmış, Türk ve Kürt Milletlerinin muahedesi ve mücadelesi ile iktisabi zafer ve galibiyet etmiştir.”*

Türkçülüğün babası sayılan **Ziya Gökalp**, 5 Haziran 1922'de yazdığı bir makalede **Türkler ve Kürtler** başlığıyla şu cümlelere yer veriyor: *“ Milli Misakımız Türkler ve Kürtlere aynı kıymeti ve aynı ehemmiyeti vermesi gösteriyor ki; bu iki millet arasında vefa bağları, sadakat rabitaları, her türlü tasavvurun mevkiinde bir samimiliğe maliktir. Balkan Harbi gibi, mütareke zamanı gibi, en felaketli günlerimizde bize dostluk ellerini uzatan, bizimle samimi dert ortaklığı eden, bu kadar hukukperver bir arkadaşın emsalsiz vefakarlıklarını, sayısız fedakarlıklarını nasıl unutabiliriz.”*

Verdiğim tarihi misaller gösteriyor ki; Türkiye'nin kuruluş ve Kurtuluşu Kürt ulusunun yardım ve iştirakiyle olmuş, Kürtler eşit haklara kavuşma şartı ve vaatleriyle mücadeleye katılmışlardır. Cumhuriyetin kuruluşundan sonra, verilen vaatler unutulmuş, Kürtlerin inkarı yolu tercih edilmiştir. Bu vefakar millet, jenosid ve asimilasyon planlarıyla ya imha etmek veya eritilmek istenilmiştir.

Bizi Moskoflar kadar düşman gören (10) *“Biz bu kadar yapabiliriz. Bizi beğenmezseniz başka bir devletin tabiyesine girin”* diyen (11) TC Hükümetinin bir üyesi olan Sayın Yusuf Azizioğlu'nu kürsüye davet ederek, *“ Türkmüsün, Kürtmüsün?”* sorusunu tevcih eden Bakanlardan, Varto'lulara, *“İnsan azmanının altında hayvani sesler geliyor”* diyen Hükümet üyelerine; sınır kapılarını göstererek *“Bizim imkanlarımız bu kadar, beğenmeyen çıkıp gidebilir”* diyen Başbakanlara kadar her gün bu vatandan çıkarılmak ve kovulmak tahrik ve tehdidi altındayız.

Savaşta ön saflarda döğüşen Kürdün barış zamanında arka planda kalmaya hiç ama hiç tahammülü yoktur. Bakan yada Cumhurbaşkanı da olsak bize şüphe ile bakılıyor. Bu vatanda bir Rum kadar itibar görmüyoruz. Dilimiz, kültürümüz hor görülüyor.

İşte, TC kuruluşunda canını veren, hayatını ortaya koyan Kürt ulusunun, bu vatanda yaşama hak ve özgürlüğüne sahip olduğunun maddi delilini görmek ve gerçekleştirmek arzusunda, TC

Anayasasına **ulusal varlığını** belgelemek kararındadır. O zaman, ne kimse bizi itham ve iftiralarla tehdit etme cesaretini gösterebilecek, ne de “başkasının tabiiyetine girin, sınır kapıları açıktır, çekilin gidin” diyebileceklerdir.

b) Türkiye Parlamentosunda Kürtler nüfus nispetine göre temsil edilmeli ve bakanlar kurulunda yer almalıdır.

Bu noktayı tarafsız bir açıdan düşünelim. Türkiye nüfusunun 1/3'ini teşkil eden Kürt halkının, gerek Meclis'te ve gerekse senato ve Bakanlar Kurulunda temsilcileri kaçta kaçdır? Şu anda Parlamento da Kürt halkına nüfus oranına göre sandalye verilmiş olsaydı, en azından Kürtlerin 150 adet milletvekilinin ve Bakanlar kurulunda (18 Bakan Koltuğuna göre) tam 6 Bakanın Kürtlerden olması gerekirdi. Oysa kabinede bir tek Kürt yoktur.

c) Türkiye Kürdistan bölgesinin sınırı belirtilmeli, Kürdistan toprağına muhacir yerleştirilmemesi, Kürdistan vilayet ve köylerinin isimleri değiştirilmemeli, değişmiş olanları eski isimlerine çevrilmeli,

Şimdi diyelim ki, idarecilerimizin akılları başlarına geldi. Şoven duyguları bitti ve Kürdistan kalkınmasının yegane çaresinin orada yaşayan Kürtlerin kendi dilleri ve ulusal kültürleriyle okuyup, kültür seviyelerini yükseltmeleriyle mümkün olacağı gerçeği kavrandı veya Kürdistan halkı ile devlet memurları arasındaki soğukluğu ve boşluğu doldurmak için bu bölgede resmi dilin Kürtçe olmasının zorunluluğunu idrak etti.

O zaman Kürtlerin meskun buldukları ve çoğunluk teşkil ettikleri belli başlı bir yer, bir bölge olmayacak mı? Bu gün TC haritasında 7 coğrafi bölgenin ayrı ayrı sınırları olduğu gibi, elbette ki Kürtlerin çoğunluk teşkil ettikleri ve yerleşik buldukları bölgenin bir sınırı olacaktır. Bu sınır siyasi bir sınır değil, hudut karakolları olmayacak ve mayınlar döşenmeyecektir.

Muhacir meselesine gelince;

Bu gün Türkiye genelinde topraksız ailelerin oranı % 8 iken, Kürdistan bölgesinde bu oran % 38'dir. Aynı istatistiki bilgilere göre; Diyarbakır'da % 46.8'i, Mardin'de % 40.8'i, Urfa'da ise % 53.7'si tek karış toprağı olmayan kesimindedirler.

Adıyaman, Bingöl, Bitlis, Ağrı, Erzurum, Diyarbakır, Elazığ, Kars, Malatya, Mardin, Muş, Siirt, Tunceli, Van ve Urfa illerinde tam 188 köy doğrudan doğruya şahısların tapulu malıdır.

Diyarbakır'da çiftçi ailelerin % 6.6'sı bölge arazisinin % 63'ünü elinde tutmakta, ailelerin geri kalan % 57.4'ü ise bu arazinin ancak % 6.6'sına tasarruf etmektedir. (14)

Kontenjan senatörü ve eski Milli Birlik Komitesi üyelerinden Sayın Osman Köksal, Mardin, Diyarbakır, Siirt ve Urfa illerinin toprak sorununu ele alarak “*Bu düzen Cumhuriyetin yüz karasıdır.*” diyerek, Kürdistan'da yüz binlerce toprakbend çiftçi ailelerin acıklı durumunu dile getirmektedir. (15)

Durum bu iken, sen Bulgaristan'dan binlerce muhacir getirip Kürdistan bölgesine yerleştirecek, milyonlar ve milyarları harcayıp, onları, toprak, modern ve bahçeli mesken, kredilerle donatıp bu topraklar üstünde ezelden beri yaşamış, bu topraklar için canlarını vermiş insanları kötü kaderleriyle baş başa bırakacaksın. Ben bu adaletsizliğe, bu eşitsizliğe bir son verilmesi gerektiğini savunduğumda beni bölücülükle damgalayacaksın. Demokrasi ve insan hakları anlayışı bu mudur?.....Gerçekten bölücülük yapan kimdir?.

Biz bu noktada hem haklı hem de kararlıyız. Şayet Kürdistan’da göçmenleri yerleştirecek fazla toprak varsa, bu fazla toprakları topraksız Kürt halkına dağıtılmalıdır. Yoksa asimilasyon programınızı gerçekleştirmek için yaptığınız bu haksız uygulamalar başarıya gitmeyecek, gidemeyecektir.

Kürdistan vilayet ve köy isimlerinin değiştirilmemesini, değişen varsa eski isimlerine dönüştürülmesi:

Biz burada gerçeğin gerçeğe dönüştürülmesini istiyoruz. Aslında böyle bir isteği dile getirirken, Cumhuriyet Hükümetleri adına üzülüyor, utanıyoruz. Coğrafi ve tarihi isimleri değiştirerek, mamur ve müreffeh Türkiye’yi gerçekleştiremezsiniz. Kürdistan’da değiştirdiğiniz köy, kasaba ve vilayet isimleri bir utanç tablosundan ileri gitmeyecektir. O isimler hep idarecilerin kafasında ve resmi evraklarda bulunacak, kırtasiyeye gömülecektir. Kürtler, coğrafyalarını ve yerleşik isimleri biliyorlar. Aralarında bu isimleri kullanıyorlar.

Köyümün eski ismi, en az 500 yıldan beri Minar’dır. Osmanlılar ve Cumhuriyet döneminde nahiye merkezi olan bu köye hiçbir sosyal tesis gelmeden, buraya devlet hiçbir yatırım yapmadan ismini değiştirip Dilektepe yaparsa, elbette ki benim bu haksız tutuma, bu tabelacı zihniyete karşı bir tepkim olacaktır. Tam ismine uygun bazı taleplerim ve dileklerim olacaktır.

Ç) Kürdistan şehirlerinde görevlendirilen vali, idari amirler, adli ve tüm memurlar Kürtlerden olmalı, Kürtlerin örf ve adetleri kanunlarda yer almalıdır.

d) Türkiye Kürdistan’ında resmi dil Kürtçe olmalıdır.

Burada müteveffa ABD Başkanlarından J.Kenedy’in Fazilet Mücadelesi kitabında söylediği şu sözleri tekrarlamadan geçemeyeceğim. *“Halkın dilini bilmeyen, onun konuştuğu dil ile konuşmayan bir temsilci halkı temsil etmiyor, olsa olsa kendi kendini temsil ediyor”* diyor.

Bu sözler Kürdistan’daki mahalli idareciler için çok geçerlidir. Bu gün sırf bu yüzden Kürt halkı, devletin varlığını ya hiç duymamış veya devleti bir kabus, bir baskı aracı olarak algılamıştır. Kürt için, devlet demek zorba demektir, düşman demektir. Sözüne güvenilmeyen bir olgu demektir. Kürdistan’da devlet, halkla kaynaşmamış, boşlukları ve uçurumları bütün zecri tedbirlere rağmen dolduramamıştır. Hala Kürt halkı, **“Devleta Romé, Eskeré Romé, Roma Reş, Roma Bébéxt”** diye niteliyor Cumhuriyet Türkiye’sini. Halktan hiç kimse tek başlarına ve doğrudan devlet kapısına gidemez. Yetkililerle görüşemez. Şehir ve kasaba eşrafı olmadan devlet kapısına yaklaşamaz. Ya eşraftan birini veya devletle halk arasında komisyonculuk yapan birilerini yanında götürmek zorundadırlar.

Sayın Ahmet Hamdi Başar, 8 Kasım 1962 tarihli Barış Dünyası dergisinde aynen şunları yazıyor “ Realite şudur ki doğulu Kürt vatandaş, devletin her şeyinden korkuyor. Memurundan, jandarından ve bedava dağıttığı ilacından korkuyor.”

Evet, Kürt korkuyor. Ama şu da bir realitedir ki; korku nefreti, nefret ise karanlık ve tehlikeli günleri doğurur.

Biz Kürdistan’da resmi dilin Kürtçe olmasını isterken, işte bu tehlikeli gidişe dur demek istedik. Dolayısıyla Türkiye’nin ulusal çıkarlarını düşündük. Bu talebimiz hem hukuki, hem de en doğal hakkımızdır. İdarecilerin Kürtçe konuşabilmeleri için elbette Kürt olmaları gerekir. Böylece, hem Kürtler sömürge zihniyetli yöneticilerden kurtulur, hem de devlet füzuli “mahrumiyet zammı” külfetinden kurtulmuş olur.

3 Şubat 1969 tarihli Akşam gazetesinde bir yazar “ Bu gün Doğu Anadolu’nun 12 ilinin valileri halkla konuşmaları gerektiği zaman, genellikle tercüman kullanmaktadırlar” diye yazmış.

Kürt halkının hala nüfus idaresi ve Jandarma Karakoluna girmekten korktuğu Türkiye’de, bu çaresizlerin doğrudan bir vali bir paşa ile konuşmaları zaten mucizedir. Vali, tercüman kullanıyorsa, ya adaleti temsil eden hakimler, savcılar ne yapıyor? Kürtler, mahkemelerde haklarını hangi dille savunuyorlar.?

Bizzat adalet mekanizmasında vaki olan bu haksızlıktan şikayet etme görevi Kürtlerden çok, Kürdistan’da görevli hukukçularımıza düşer. Yalnız yöneticiler, sadece hukukçular değil, insanım diyen tüm Türk ve Kürt aydınları bu haksızlığa karşı olmalı ve karşı çıkmalı. Ama ne yazık ki bu haksızlığı gören, zulme zulümdür diyen ve bu zulme bir son verilmesi isteğinde bulunan Kürt aydınları yıllarca hapis, işkence, baskı ve her türlü kötü muameleye maruz kalıyor.

Türkiye hukukçuları da, bu zulme, bu antidemokratik gidişe dur diyeceklerine, bizzat kendileri bu zecri ve gayri insani düzene yardımcı olmaktadır. Kürt Ulusunun ve Türkiye haklarının en büyük şanssızlıkları da budur.

Biz örf ve adetlerimizin kanunda yer almasını isterken, haklı olarak **doğal haklarımızın kanunların teminatında olmasını** istiyoruz. Ulusların ve halkaların gelenek, görenek ve adetleri vardır. Bu örf ve adetler özel patentlidir. Tarihin derinliklerinden ve ulusal karakterlerden gelmektedir. Mesela, Kürdistan’da namus sorunu % 100 ölümle sonuçlanır. Demek ki, halkın karakterinde bu olgu kanun gibidir. Bu durum diğer halklar içinde geçerlidir. Her ulusun karakteri saygıdeğerdir. Kanunlar, bu karakter yapısına göre düzenlendiğinde ulusların yapıları daha sağlam temellere oturtulur.

e) Kürdistan okullarında tahsil Kürtçe olmalı fakat Türkçe’de öğretilmeli, Kürdistan Üniversitesi kurulmalı, dar gelirlilerin tahsili devlet tarafından karşılanmalıdır.

Kürt sorununun ve Kürdistan kalkınması davasının, en önemli noktası şüphesiz, Kürt halkının eğitim ve Kültür meselesidir. Uluslar, kendi anadilleri, çevre kültürleri, görgü ve gelenekleriyle, ulusal özellikleriyle okumadıkça kültür seviyeleri hiçbir zaman yükselmez. Kültür seviyeleri tam manasıyla yükselmemiş bir milletin, ekonomik kalkınması da gerçekleşemez. Bu bilimsel gerçeğin ışığında Kürdistan’ın kalkınmasını beklemek sadece hayaldir.

Cumhuriyetimiz kuruluşundan beri sarf edilen hatalı çabaların neticesi meydandadır. Resmi istatistiklere göre 3 milyon Kürt hala Türkçe bilmemektedir. Gerçi, istatistikler her zaman Kürdün aleyhine tecelli etmekte ve yalan yanlış verilmektedir. Yine de, milyonların Türkçe bilmemesi bu güne kadar işleyen eğitim çarklarının ters döndüğünü göstermektedir. Bu istatistiklere göre, Kürdistan’da muhtarlıkların % 53’ü hala ilkokula kavuşmadığını bildirmekte, Batı bölgelerinde çocuk başına düşen eğitim gideri 106 TL iken bu oran Kürdistan’da 22 TL olarak belirtilmektedir. Bu da bölgeler arası eğitim düzenindeki uçurumu gözler önüne sermektedir.

Yine bu istatistiklere göre, Kürdistan’ın bazı bölgelerinde okuma yazma bilmeyenlerin oranı % 86’dır. Kürdistan’ın genelinde ise okuma yazma bilenlerin oran % 27’dir. Bu oran batı bölgesinde % 55’e yükselmiş olup dengesizlik örneğini göstermektedir. Bu gün, 7-12 yaş arasındaki çocukların okula devam oranı Kayseri’de % 96.7, Kırşehir’de % 96.1, Denizli’de % 94.5 iken, Kürdistan’ın % 58 muhtarlıklarında okul dahi yoktur.

Kürtlerin çoğu, okuma yazmayı okullarda değil, askeri kışlalarda öğrenir. Bununla beraber okuma yazma bilmeyenlerin oranı % 86 civarındadır. İlkokullar için verdiğim örnekle, il ve ilçelerdeki orta dereceli okullar içinde geçerlidir. Göstermelik amacıyla açılan bu okullar, araç ve gereçten yoksun, öğretmensiz bırakılmakta, bunun sonucunda bu okullardan mezun olmayı başaran

Kürt gençlerinin, Batıdaki üniversitelere girme şansı yok denecek durumuna düşürülmektedir. Ayrıca, bu gençler, batıdaki lise mezunlarıyla aynı sınava tabi tutulup başarısızlıkları için bu yol uygulanmaktadır. Böylece, Kürt gençlerin üniversiteye girmeleri imkansız hale sokulmaktadır.

Kürdistan'daki bozuk eğitim düzenini dile getiren YTP Genel Başkanı Sn.Dr.Yusuf Azizoğlu, "Doğudaki lise ve orta okullar, sadece bir müdür ve bir mühür ile idare edilmektedir" demektedir. Kaldı ki, Kürdistan bölgesi her türlü eğitim ve yüksek öğrenim imkanlarına kavuşmuş olsa bile, Kürt gençleri kendi dili ve çevre kültürüyle eğitilmedikçe kültür seviyeleri hiçbir zaman yükselmez, inkişaf etmez. Dolayısıyla birer Osmanlı devşirmesinden ileriye gidemezler. Bu sebeple ne bölgelerine ne halklarına faydalı olamazlar.

Bu gün milli ve insani hakları için çekinmeden ortaya atılan, Türkiye'deki haksızlığı ve sömürüyü gören ve zulme **dur** diyen Kürt aydınları, asimilasyoncu ve ırkçı eğitim düzeninin bir başarısından değil, müspet ve yararlı **aydın** kesiminin çevreleriyle olan münasebet ve ulusal kültürlerine gösterdikleri ilginin doğal bir neticesidir.

Kürt aydını, ulusal kültür ve diline, geleneklerine gösterdiği ilgi ve önem derecesine göre bilinçlenmekte ve her türlü safsatadan kurtularak, gerek Türkiye'ye ve gerekse bölgelerine faydalı olabilmektedir. TKDP'nin bu fıkrada "Kürdistan okullarında Türkçe'nin de okutturulmasını" kabullenmekle Türk-Kürt kardeşliğinden başka bir amaç gütmeyeceğini bir kere daha tekrarlamaktadır.

f) Kürdistan'da Kürtçe radyo ve televizyon kurulmalıdır.

g) Kürtçe kitap, dergi ve gazeteler neşredilmelidir.

İddia makamı, bu isteklerin yerine getirilmemesindeki nedeni şöyle açıklıyor. "Radyoda Kürtçe neşriyat yapılmaması, okullarda Kürtçe eğitim verilmemesi, Türk vatani içinde yaşayan bütün vatandaşların yek vücut olarak bir kuvvet teşkil etmelerinin menfaatleri icabına olmasıdır." Diyor. Yukarıda, Kürtçe tedrisatla ilgili geniş açıklama yapıldı. İddia makamına cevap olarak, ulusların **yek vücut** olmaları için, eğer tek dil ile tedrisat zorunlu kılınsaydı, bu gün yeryüzünde bir ABD, bir SSCB, bir Çin, Yugoslav, İsveç, İsviçre, Çekoslovakya ve bunlar gibi büyüklü küçüklü devletler olmayacaktı. Diyelim ki, bütün bu devletler milli menfaatlerini yanlış değerlendirip, federasyonlara, otonomilere ve çeşitli demokratik sistemlere girmişler. Dünyada milli menfaatleri sadece Türk idarecileri biliyor. Ulusal çıkarları sadece Türk şovenleri biliyor. Peki, yıllardır devam eden ve bütün Türkiye halklarının başını belaya sokan, bu halkları her an büyük tehlikelerle karşı karşıya bırakan Kıbrıs davasına ne diyelim? **Rumlardan federasyon isteniyor da Kıbrıs'ın birliği bozulmuyor, ulusal çıkarları da zarar görmüyor. Fakat Kürtler kültürel haklarını isterken Türkiye'nin milli birliği bozuluyor. XX. asrın başlarında Orta Doğuda ilk ulusal kurtuluş savaşını kazanan sayın Türk halkını Rumlardan aşağı görmek ayıptır, insafsızlıktır.**

İsviçre'de Alman, Fransız ve İtalyan Uluslarına mensup halklar ayrı ayrı dillerle konuştukları ve bu dillerin hepsinde resmi dil olduğu halde, Almanya ve Fransa devletleri resmen savaştığında bile, bu ülkede milli birlik, beraberlik bozulmuyor. Yekdiğerinin haklarına riayet ettikleri oranda, birbirlerine gösterdikleri saygı nispetinde **yek vücut** kalıyorlar. Tam 7 Cumhuriyetten ve 3 tanede özerk bölgeden meydana gelen Yugoslavya Federal Cumhuriyetler Birliği, bir avuç Boşnak Türküne kültürel hak verdiğinde milli beraberliklerini düşünmediler mi? Tito koskoca SSCB ile pençeleşirken acaba bu kuvveti nereden alıyor? Yüzlerce ulusu bünyesinde barındıran ve hepsinin dil, kültür, örf ve adetlerine saygı gösteren bir Sovyetler Birliği, bir ABD nasıl oldu da dünyada süper güç ve şampiyon oldular, dünyanın lideri haline geldiler? Türkiye'den çok sonra kurulan ve ekmek kapımız haline gelen, bizi fersah fersah geride bırakan Federal Almanya, neden federal sistemi seçti? 1968'de Sovyetlerin yıldırım hareketından sonra Slovaklarla Çeklerin birleşip federasyona gitmeleri bu iki ulusun birliğini pekiştirmiyor mu? Çekoslovakya'nın

özgürlüğü ve bağımsızlığı için, herkesin gözü önünde kendileri cayır cayır yakan gençlerin milli duygularından şüphe edilebilir mi?

İşte bu ve bunlar gibi yüzlerce misal var dünyamızda. Yeter ki kafalarımızı kumdan çıkarıp şöyle etrafımıza dikkatlice bakalım. **Tekrar ediyorum; Türkiyeleşim. Yek diğerimize saygı duyalım. Ulusal çıkar, birlik ve beraberlik bu noktadadır.**

Irak İhtilal Hükümeti radyosu ve televizyonuyla durmadan Kürtçe yayın yapacak. İran sağlık rejimi Kürtçe neşriyatıyla Kürtleri yanına çekmeye çalışacak. SSCB, Ermenistan Cumhuriyeti Başkenti Erivan adına tahsis ettiği radyosunda Kürtlerin milli folklorunu, edebiyatını ve tarihini yayınlayarak sempati toplayacak. Fakat demokratik, sosyal hukuk devleti Türkiye'm, 10 milyon Kürdü es geçerek, Kürt ulusunu milli haklarından mahrum bırakıp, bunun adına "Milli Birlik", "Milli Dostluk ve Beraberlik" diyecek.

Türkiye Kürdistan'ında her gün milyonlarca Kürt, Irak radyosundan Kürtçe olarak şu marşı dinlemektedir.

Welaté me Kürdistan e
Ci ü waré me Kurda ne
Welat bo me rih ü can e
Kurd ü Ereb bra ne...

Ermenistan radyosu ise, bu marşı şu şekilde vermektedir.

Welaté me Kürdistan e
Ci ü meskené me Kurda ne
Welat bo me rih ü can e
Millet hemü bra ne...

Türkiye'nin dostu ve müttefiki İran Şahı ise Kermanşah radyosundan;

Ey niştiman, niştimanén baş, Xelkén Ariyan, Ey geli Kürdan...
Rojén ne xweşi, rojén roreşi, tü piştivani, Texté İRAN....

Irak, Kürt-Arap kardeşliğini, Kürtlerin milli hislerini kamçılayarak gerçekleştirme yolunu tutacak. İran ise, Kürtlerle aynı ırktan olduklarını vurgulayıp, ne zaman İran tahtı tehlikeye düştü ise vefakar ve cesur Kürtlerden destek gördüklerini söyleyecek, Ermenistan radyosu ise Kürtleri Enternasyonalizme davet ederek, tüm ulusların kardeş olduğunu ileri sürüp Kürtleri kendi yanına çağırarak, fakat Türkiye idarecileri sadece susmayı tercih ederek Kürt ve Kürdistan kelimelerinin tapulaştırılması için ellerinden gelen tüm çabayı sarf edeceklerdir.

Kürt ve Kürdistan'ı unutturmak için, Sayın akıllı Yöneticilerimiz, Kürdistan'da fabrikadan çok radyo evleri açıp sabahtan akşama kadar Kürtlerin hiç anlamadığı bir dille, sevmediği batı müziği ve meyhane plaklarını çalacak, Bozkurt masallarından ve Ergenekon hayallerinden bahsedecek. Sözüm ona, bunların hepsi milli birlik ve beraberliği sonsuzlaştıracak, bu haksızlıkları yapa yapa kaynaşmamızı sağlayacaklardır. Bu tutum çok yanlış bir tutumdur. Türk idarecileri, milli birliğimizi gerçekleştirmek istiyorlarsa, Kürtlerin ulusal haklarını çiğnemekten vazgeçip, realitelere eğilsinler. Hiç korkmadan, çekinmeden komşu devletlerin verdiği göstermelik haklar yerine, samimi bir şekilde Kürt ulusunun siyasi, iktisadi ve kültürel haklarını vererek, Kürtleri başka ülkelerin tuzağına düşürmeden Türk-Kürt kardeşliğini gerçekleştirsinler.

Irak, Kürt-Arap kardeşliğini ileri sürüyorsa, Türkiye bu tezi daha cesur bir şekilde ileri sürebilir, ve bu etkili olur. Zira Kürt-Türk kardeşliği ve kader birliğinin tarihi, coğrafi ve dini

bağları mevcuttur. Bu bağları sevgi ile, saygı ile, hak eşitliğine dayana samimiyet ve dürüstlük ile donatıp sonsuzluğa doğru gerçekleştirebiliriz.

Neşriyat meselesine gelince; Kitap, dergi ve gazetelerin neşredilmesi, aslında Türkiye’de yasak olmaması gerekirdi. Fakat ne yazık ki bu neşriyatlarda yasaktır. Türkiyeli olmayan ve bağımsızlık savaşında Türk-Kürt uluslarına kan kusturan İngilizlerin dili ile tam 53 adet çeşitli dergi ve gazete ülkemizde neşredilmektedir. Fransızcasından Çincesine yurdumuzda tam 108 adet neşriyat organları basıldığı bir hakikattir.

Nüfus oranları, Kürdistan’ın bir tek vilayetinin nüfus toplamını bulmayan Rumlar, Ermeniler ve Yahudiler, hem kendi dilleriyle tedrisat yapabilmekte, hem de neşriyat hakları bulunmaktadır. Bu vatandaşların doğal ve demokratik hakları olan kültürel özgürlüklerini kıskanmıyoruz. Elbette ki etnik grupların milli mevcudiyetlerini devam ettirmek ve yaşatmak en doğal haklarıdır. Fakat aynı bayrak altında yaşayan ve aynı zamanda bir azınlık seviyesinin çok üstünde bulunan Kürt milletine de, aynı hakları bile çok görmekle milli duygularımızı zayıflatmaktan başka bir şey değildir. Vatandaşlar arasında tefrik ve kayırma derler bunun adına.

Bu gün Türkiye’imizde yaşayan ve sayıları Kürtlerin % 3’ünün bulmayan bazı etnik grupların kültür hakları verilmiştir. İşte resmi istatistiklerden aldığım tabloya göre, 7 adet Rumca, 16 adet Ermenice, 3 adet Musevi’ce olmak üzere gazete ve dergiyi serbestçe çıkarmaktadırlar.

Gerek Lozan antlaşmasınının 39.maddesinin 4.fikrasına ve gerekse Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına göre, Kürtçe neşriyatla ilgili bir yasak olmadığı halde, Lozan’a göre neşriyat hakkımız saklı olduğu halde, böyle bir hak bize çok görülmektedir. Kürt alfabesi, Türk adalet organlarınca soruşturma konusu olmakta, bu alfabeyi yazan Sayın Mehmet Emin Bozarslan aylarca zindanlarda sürdürülmekte, baskı ve işkence altında tutulmaktadır. Tam 3 asır önce Kürt düşünürü ve filozofu Şéx Ehmed’ê Xani’nin yazdığı Mem ü Zin hikayesini Türkçe’ye çeviren Mehmet Emin Bozarslan yine 1969 Türkiye’inde soruşturma konusu olmakta ve Türk Yargıçları halen koğuşturmayı devam etmektedir. Ama bu zecri ve gayri insani tedbirlere rağmen, Kürt halkı alfabesini durmadan öğrenmeye çalışmaktadır. Bu gün Amerika, Avrupa ve Asya devletlerinin bir çok üniversitesinde Kürdoloji kürsüleri bulunmakta, Kürt milli kültürü, tarihi ve gelenekleri araştırılmakta, Kürt dili ve edebiyatı her gün biraz daha ileri boyutlar kaydetmektedir. Fakat ne hazindir ki, bu tabii ve insani davranış kendi hükümetlerimizden değil de başka ulus ve devletlerden gelmektedir.

h) Dini ibadetler için Alim, Molla ile ibadethaneler devlet tarafından behemehal sağlanmalıdır:

Hep tekrarlıyorum, Türk-Kürt kardeşliğinin temel taşlarından biri, belki de birincisi Din’dir. Dinimize göstereceğimiz ilgi nispetince birliğimiz sağlam temellere oturur. Eğer, Kürt ulusu kendi medreselerinden bir Molla Gorani’yi yetiştirip, Fatih Sultan Mehmet’e müderris olmaya muktedir bir seviyede olmasını sağlamasaydı, belki de bu gün tarihte Fatih Sultan Mehmet’i saygı ve gururla anmayacaktık.

Kürt ulusu, dinine bağlı olmasaydı, 10.000 Kürt süvarisi Alpaslan’a yardım etmeyecek, Mervani Kürt devleti Alpaslan’a arka çıkmayacak ve şuanda büyük kumandanı anmayacaktık. Kürt halkı, dinine ve törelerine bağlı olmasaydı, sırf İslamiyet’in şeref ve gururu için bir Selahattin-i Eyyübi’yi yetiştirip, Ehl-i Salib’e gereken dersi veremezdi. Bizim dinimize olan saygımız büyüktür. Baba ve ecdatlarımızın aziz hatıralarından hiçbir zaman taviz vermeyiz.

İşte, TKDP’nin siyasi, içtimai, dini, kültürel istekleri bunlardan ibarettir.

Partinin, ekonomi (iktisadi) amacı ise şöyledir:

Madde 4: Parti Kürdistan'ın kalkınması için, devletin Kürdistan'a öncelik tanınmasını istemektedir.

Prof. Dr. İbrahim Akgöz'ün "Doğu Anadolu'nun kalkınma sorunları" adını taşıyan araştırmasından birkaç satır sunalım; "*Kalkınma planının hedefi bölgeler arası dengeyi ve sosyal adaleti kurmak, kalkınmanın nimet ve külfetlerinde fırsat eşitliğini sağlamaktır.*" Diye açıklama yapıyor ve Birinci Beşyillik Kalkınma Planını şöyle özetliyor.

"1- Bölgeler arası dengesizliklerin giderilmesini sağlamak ve geri kalmış bölgelerin daha hızlı kalkınmalarını hızlandırmak,

2- Yatırımların coğrafi dağılımında, bölgeler arası dengeli kalkınmanın esaslarını göz önünde tutulması tavsiyesinde bulunuyor ve bu konuda şu açıklamayı yapıyor: "*kalkınma planında bölge planlamasının önemi ve gerekliliği bu kadar etraflı bir şekilde belirtilmiş ise de planlama çalışmaları daha ziyade batıya teksif edilmiştir.*"

Demek oluyor ki; TKDP'nin Kürdistan Bölgesinin kalkınması için öne sürdüğü amaç ile kalkınma planının hedefi aynı istikamettedir. Ancak, Kürdistan kalkınmasını daha açık ve gerçekçi bir dille ortaya koyan parti tüzüğü, devletten şu taleplerde bulunmaktadır;

a) Köylülere toprak, tohumluk ve kredi sağlanmalı, tütünün ekim ve satışı serbest bırakılmalıdır.

Dünyanın başka memleketlerinde, köpekler için lüks otellerin inşa edildiği günümüzde, Türkiye Kürdistan'ında tam 16.000 aile halen mağarada yaşamaktadır. Geri kalan Kürdistan köylerinin % 80 mağaraları andıran ve insan yaşayışıyla, insan haysiyetiyle bağdaşmayan depremlerde ve afetlerde yerle bir olan köhne evlerde yaşarlar. Kürdistan'da dünyaya gelen çocukların % 10.9'una yakın kesimi bu mağaramsı ve karanlık yerlerde gözlerini açmaktadır. 16.000 aileyi 5 ile çarparsak 80.000 nüfusu teşkil ediyor ki, bu oran Kıbrıs soydaşlarımızın nüfus oranına eşittir.(21) Kürdistan'ın konut sorunu, toprak sorunu gibi Cumhuriyetimizin yüzkarasıdır.

Kürdistan'ın toprak sorununun Kürt köylüsüne verdiği derin ızdırabı dile getiren birkaç rakam vermiştim. Bu gün Türkiye'nin en bereketli toprakları Kürdistan bölgesindedir. Yine Türkiye'nin en zengin akarsuları bu bölge içinden geçmektedir. Toprak adaletsizliğini az gören Türk idarecileri, hemen hemen her ovada bir devlet üretme çiftliğini kurmuş, Dış Ticaret, Bankalar, madenlerden önce Kürdistan topraklarını çiftlikleştirilmiştir. Böylece sömürcülere has bir metotla Kürdistan topraklarını çiftlikleştirilmeye giderken, sömürge zihniyetinden açık örnekler vermiştir.

Tohumluk ve kredi sorununa gelince, bu fırsat tamamen oy yatırımı olarak dağıtılmakta ve mahalli açık gözlerin tekeline terk edilmiş bulunmaktadır. Fakir köylü kredi nedir bilmemekte, ilaçlı tohumluklar halka ekmeklik buğday diye satılmakta ve Kürt çocuklarında yep yeni bir hastalık tecelli etmektedir. Bu hastalığın adı "Birina Reş" kara yaradır. Bu kara yara hastalığı jenosit planlarını durmadan tatbik etmek isteyen zihniyetin ve şoven ırkçılığın yüz karasıdır. Kürdistan bölgesinde yetişen tütün, Türkiye'nin en kaliteli tütünü olduğu halde, bu tütünler başka isim ve markalarla piyasaya sürülmekte, yüksek fiyatlarla ihraç edilmektedir. Kötü tütünlerin kırık dökükleriyle, Doğu sigarası ismiyle çıkarılan sigaralarla Kürt halkına aşığılık duygusu aşılama, her şeyimizin böyle değersiz olduğunu hissettirmek, Kürdistan'ın renksiz ve verimsiz olduğunu göstermek isteyen zihniyete dur demenin tek yolu, tütünün ekim ve satışında serbest olmasında

görüyoruz. Hiçbir tabii hakkın önüne kanun ve yasaklarla geçilmediğinin somut bir örneğini Kürdistan tütünlerinde görüyoruz. Bu gün bu bölgeden memurundan idarecilerine kadar hemen herkes “kaçak” adı verilen fakat aslında kendi ürettikleri tütünleri içmektedirler. Zecri kanun ve yasalara rağmen Kürdistan kentlerinde, çarşı ve pazarlarında bu tütünler açıktan satılmakta, açlık ve yoksulluğun ağır şartları neticesinde hapishaneleri hiçe sayan Kürt halkı, baskı kanunlarına karşı çıkmakta, geçersizliğini ilan etmektedir. Tütünün ekim ve satışı serbest olsaydı bu gün Kürdistan’da daha fazla üretim olur, Kürtler kendi fabrikalarında işler ve ürettikleri bu mahsulü ihraç ederek bölgesini ekonomik çıkmazdan kurtarmış olurdu.

b) Zanaatkarlara, çiftçilere ve işçilere iş sahası temin edilmelidir.

Son havadis gazetesinin 11 Eylül 1968 tarihli sayısında Mardin Valisi Oğuz Burun’un beyanatını aktarıyorum: “ *Mardin ilinde doğum oranı yüksek olduğu halde, bu ilde nüfus artışı olmamaktadır. Mardin nüfusunu donduran sebeplerin başında göç olayları gelir. 1965 yılından bu yana 20.000 ni Lübnan olmak üzere 90.000 vatandaşı il sınırları dışına çıkmıştır.*” Diyor.

Sayın Mardin Valisinin açıkladığı göç olayı ile Kürdistan’da işsizliğin ve sefaletin tablosunu ortaya koyar. Tek bir Kürdistan ilinden ve 4 yıl zarfında 90.000 kişi göç ederse bütün bölgenin göç nispetini takdir edersiniz sanırım. Ve yine idrak edersiniz ki Türklerin, Orta Asya’dan göç olayları bu olay karşısında solda sıfır kalmaktadır.

% 38’i topraksız çiftçi ailesini meydana getiren Kürdistan bölgesinde, kanuna tabii işyerlerinin % 6’sına kavuşturulmuş bulunmaktadır. Batının büyük kentlerinde hamallık, çöpçülük ve hizmetkarlık yapan, kanalizasyonları temizleyen, boyacılık yaparak ekmek parasını kazanan ve 20. asrın insanlık haysiyetiyle bağdaşmayan tüm ağır ve haysiyet kırıcı işlerde çalıştırılmakta olan Kürtlerin fotoğrafı budur. Dünyaya ilk medeniyeti kuran Mezopotamyalılar işte bu duruma düşürülmüş bulunmaktadır. Bu durumda tabidir ki Türk sermayedar sınıfının çıkarınadır. Ucuz işle bol para kazanma ve vurgun üzerine vurgun vurma politikalarıyla iç içedir bu durum.

c) Esnaf ve Tüccarlara geniş Kredi verilmelidir:

Her yönden sömürülen Kürt halkı, maalesef ticaret sektöründe çalışan kesimde de sömürülmekte kredisizlik ve imkansızlıklar içinde kıvrılmakta, bazı açık göz iş birlikçiler dışında kalan geniş ticaret erbabı küçük esnaf ya karın tokluğuna çalışmakta veya iflasla karşı karşıya bulunmaktadır. Bizim isteğimiz Batı kentlerinde ki esnafa sağlanan hakların Kürdistan esnafına da tanınması ve üvey evlat muamelesine son verilmesidir.

d) Göçebeler yerleştirilmeli, hayvanlarına otlak, yaylak ve yer sağlanmalıdır.

İnsanlar aya giderken, Türkiye’de halen göçebe hayatı yaşayan, yersiz ve yurtsuz yığınlar, okul nedir bilmemekte, doktordan ve her türlü sosyal yaşantı haklarından yoksun bulunmaktadır. Ve bunların sayıları 100 binleri aşmakta belki de milyonları bulmaktadır. Anayasanın ön gördüğü “Sevinçte ve tasada bir bütün” teşkil ettiğimizin çelişmesini haykıran, bu adaletsiz ve haksız düzene son vermek veya son verilmesini istemek, her halde haksız ve gayri insani bir istek bir istek değildir diye düşünüyorum.

5- Yol, kanal, baraj, fabrika ve ağır sanayi ile hastaneler yapılmalıdır.

Türkiye’de İş Kanuna tabi toplam iş yerlerinin sadece % 6’sına kavuşmuş bulunan Kürdistan bölgesi, ağır sanayiye kavuşması şöyle dursun, en basit manada Kürt halkı ve Kürt köylüsü sanayiinin ne olduğunu hala bilmemektedir. Kürdistan’ın Gaziantep, Malatya ve Elazığ gibi bazı merkezlerde kurulmuş birkaç küçük çaptaki fabrikalar da halkın gayretiyle yapılmıştır.

Bu fabrikaların iş istihdamı kapasitesi ise, bir yılda Mardin'den göç eden insanların dörtte birine yetmemektedir.

Tarihin en eski çağlarında gerçekten büyük devletler kuran ve medeniyetler yaratan eddatlarımız Medlerle Persler birleşerek büyük bir imparatorluk meydana getirdiler. Bu birleşme milattan çok önce idi. İşte o günlerden ta 19. asra kadar hiçbir millete nasip olmayan yollar yapılmış idi. Adına kral yolu denilen 1500 mil uzunluğundaki yol SARP'tan SUS'a kadar uzanıyordu.(26)

Şimdi 20. asırdayız. İnsanoğlu uçak hızını yeterli bulmuyor. Füzeler, Ankara'dan İstanbul'a bir saniyede varacaklarmış diye konuşuluyor. Tekniğin arşa çıkmış çağındayız. Medlerin torunu olan Kürt köylüsü, hala hastalarını merkeplerin sırtına bağlayarak taşımakta, köprü yerine ip kullanmakta, haberleşmesini ateş yakarak sağlamakta ve her gün cehalete kurban olan Kürtlerin çoğu ulaşımsızlıktan, günlerce doktora yetişme imkanından mahrum buldukları için kan kaybederek can vermektedirler. "Bir tarafta boğaz köprüsü, sahil yolları... Akdeniz sahillerinin turistik yolları ve daha çok yollar ve köprüler... Diğer tarafta merkep sırtına bağlanmış, doğum sancısı çeken anneler. Zap suyunu ipe geçmek isterken düşen bebeler." Bu satırlar 1968 yılı edebiyatından seçilmiştir. "Doğu, batı bölgeleri arasındaki dengesizliğin acı bir şemasını çizmiştir. Doğuda kuş uçmaz kervan geçmez, geçse de eşkiya soymadan edemez." Bu da başka bir edebiyat örneği. Ama yoldan 20 kilometre, uzak köylerin % 8'i Ege'de, % 6'sı Marmara, % 28'i Doğu Anadolu'da ve % 37'si Güneydoğu Anadolu'dadır.

Pazara yakın köylerin % 68'i Ege, % 72'si Marmara, % 5'i ise Kürdistan'dır

Kitle haberleşme aracından faydalanma oranı Ege'de % 68, Kürdistan'da % 10'dur. Telefonu bulunan köylerin % 51'i Marmara, % 39'u Ege, % 6'sı Güneydoğu Anadolu'dadır.

Bu da Türk basınından alınan ve daima batının lehinde tutulan istatistiklerdir.

Kürt halkı hala "Şeverê" diye adlandırdığı ve gece yolu, karanlık yol anlamında keçi yollarından ulaşımlarını temin etmektedirler. Burada daima Kürt halkının aleyhinde işleyen kış mevsimi de her zaman şiddetini esirgememektedir. Kürdistan'ın bazı kasabaları ve köylerinin çoğu bu yüzden 7-8 ay çevre ile irtibatları kesilmekte, yılın dörtte ikisini teşkil eden kış günlerinde Dünya ile diyalogu sağlayamamaktadır. Tabiatla, herhalde mazlumlara karşı daha haşin davranmakta, onları daha da sıkıştırmakta, mağdur etmekte, böylece mazlumları patlamaya hazırlamaktadır. Bilim dilinde buna toplumların sosyal patlaması denir. Mesela miting nedir bilmeyen Hakkari'nin Çukurca ilçesini bir düşünelim. Şiddetli kış tam 8 ay bu ilçenin çevreyle irtibatını kesmiş, halk açlıktan ot yiyecek hala gelmiş, bunun üzerine Çukurca Kaymakamı'nda basına beyanat verecek ve böylelikle durum resmiyet kazanacak ve Çukurca'da miting yapılacaktır.

"Yollarımız kapalıdır, yiyecek stoklarımız yoktur, ot yiyerek ölenler var, fakat bunların ölümleri açlıktan mı, ottan mı? Yoksa başka bir şeyden mi? Doktor olmadığı için bilmiyoruz. Hemen hiçbir evde yiyecek kalmamıştır" diyor Kaymakam Bey. Merkez muhtarları, Bakanlıklara ve Valiliğe gönderdiği telgrafta S.O.S işareti vererek "açlıktan ot yiyen 3 kişi ölmüştür. İlçede tabip ve sağlık memurları olmadığından ölüm sebeplerini ot yemekte bulduk" demektedirler. Ve nihayet miting düzenlemekte, mitingte konuşan Hakkari Belediye Başkanı Mikail İlçin " Ot yiyoruz, sosyal adalet istiyoruz" diye bağırarak kalabalığa şunları söylemektedir. " Kıtıktan Hükümet sorumludur. Kuzey Irak'a yiyecek ve benzeri yardımlar yapıldığı için, Hükümet birkaç yıl önce Bakanlar Kurulu kararıyla Çukurca'ya giriş çıkışı kontrol altına almıştır. Kendi ülkemizdeki bir ilçeye girebilmemiz için Valilikten özel izin almak gerekiyor" İşte, bir taraftan gelmiş, geçmiş Hükümetlerin sömürgecilik anlayışı, diğer yandan kara kışın insafsızlığı Kürdistan'da el ele verdiğine dair bir örnek. Askeri maksatla yapılmış yollardan da bu halkın faydalanmaması için ne gerekiyorsa yapılmaktadır.

Sağlık hizmetlerinin durumuna gelirsek; Kürdistan vilayetlerinin hiç birinde ne tam teşkilatlı hastane, ne yarım yamalak hastanelerde uzman elemanlar mevcuttur. Milli gelirin adaletsiz bir şekilde dağıtılması neticesinde, bazı Kürdistan illerinde fert başına düşen milli gelir sadece 259 TL'dir. Bir öküzün aylık masrafı 429 TL olduğu Cento devletlerinin Türkiye'de yaptığı bir araştırmadan öğreniyoruz. Yine bu araştırma neticesinde, Konya'da bir atın aylık masrafı 336 TL'dir. Bu durum karşısında yıllık milli gelirden 250 TL ile Kürt vatandaş hangi gıdayı alacak, beslenme imkanlarına nasıl kavuşacak? Daha önce yol ve mesken sorununa değinmiştim. Gıdasızlık, ulaşımsızlık, işsizlik ve meskensizliğin yanında bir de eğitimsizlik sorunu vardır. Kürt halkının ayrıca sağlık hizmetine kavuşturulmaması, kaderleriyle baş başa kalmış olduklarını doğrulamaktadır.

Türkiye'de, hayat umudunun en yüksek olduğu il İzmir'dir. Fakat, Kürdistan bölgesi hariç diğer bölgelerin tamamında yaşam oranı % 75'in üstündedir. Ege, Marmara, Akdeniz, Karadeniz ve diğer Batı Anadolu bölgelerinde çocuklar 5 yaşına eriştiklerinde % 10 ile 20'i, 15 yaşına eriştiklerinde %15-20 ölmektedirler. Bu oranı, İsviçre'nin oranıyla karşılaştırsak, elbette ki büyüktür. Ama Türkiye'nin bu bölgelerini Kürdistan bölgesiyle karşılaştırdığımız zaman, ölüm oranının Kürtlerin aleyhine olduğunu görürüz. Zira Türkiye'nin toplam nüfusuna göre 1-15 yaşına erişen çocukların ölüm oranı % 45'tir. Demektir ki bu, batı bölgesinde ölen çocukların iki katından fazlası kadar Kürdistan'da çocuklar ölmektedir. Bu körpe çocukların ölümü sosyal hizmetlerle orantılıdır. Türk Hükümetleri, Kürdistan'a çok karanlık getirdikleri için çok ölüyoruz. Ama tarih daima mazlum halkların nüfus artışını kaydetmiştir. Türkiye'de Kürt nüfusunun artışı bu sebeptedir. Allah, bir halkın yok olmasını istemeden hiçbir kuvvet onları yok edemez ve edemeyecektir. Buna inanıyor ve yarınlara güveniyoruz.

Kanal ve barajların yapılması olayına gelince; Bu istek Kürdistan topraklarının kuraklığını ve Kürt halkının da Türkiye'de yaşayan diğer halklar gibi ışığa kavuşma isteğini ve kararını dile getirmektedir. Türkiye'nin en bereketli toprakları ve zengin akarsuları bu bölgede olup, "sular akar, Türkler bakar" misali olup, sefil Kürt halkı da bu tabii kaynaklardan faydalanamamaktadır.

Birinci Cihan Harbi sırasında, Muş ovasını keşfeden bir Alman Heyeti "bu ova suya kavuşturulduğu ve modern bir şekilde işletildiği takdirde, tam 15 milyon nüfusu besleyecek kapasitededir." Diye rapor vermişlerdir.(24) Oysa Kürt halkı ekmeğe muhtaç durumdadır. ABD'den ithal edilen tohumluk buğdayların (ilaçlı buğday) yenilmesinden ötürü Kara Yara hastalığına duçar kalmaktadır. Bu bölgenin akarsuları, kanal ve barajlarla donatıldığı gün, hem bölgeler arası dengesizlik ortadan kalkacak, hem de Türkiye Hükümetleri doğum kontrol sorunu ile karşı karşıya kalmayacaktır. Kürdistan toprakları sulanmadan, modern ziraata kavuşmayacağı gibi, Kürdistan şehirleri de enerjiye kavuşmadan sanayileşmesi mümkün olamayacaktır.

Yıllardan beri basın ve radyolarda tekrar edilen Keban Barajı yaygaralarının bir fiyasko olduğu son zamanlarda anlaşılmiş bulunmaktadır. Bu barajdan elde edilecek enerjiden yine Kürdistan mahrum kalacaktır. (petrolün borularla İskenderun'a çekildiği gibi). Bu büyük enerji kaynağı da Batı bölgelerine çekilecektir. Kürt yine karanlıkta kalacak, Kürdistan yine sanayileşemeyecek, dolayısıyla işsiz kabileler Beyrut'a doğru yol almaktan başka çare bulamayacaktır. (25)

MADDE 6- Petrol ve madenler çıkartılmalı ve Kürdistan'da tasfiye edilmelidir.

"Raman dağlarının bir eteğinden petrol fişkirir, diğer eteğinde insanlar mağarada yaşar." Evet. Toprağından petrol fişkiran, yalnız Türkiye'nin değil, orta doğunun kan damarlarını

sinesinde barındıran Kürdistan Bölgesi sömürge halindedir. Sömürge misali nedenlerle, petroleri sömüren bölgeye hammadde olarak sevke tabii tutulmaktadır.

Kürt halkı, ağır sanayiye ve fabrikalara kavuşturulsaydı, tarım ve hayvancılık modernize edilseydi, milyonlarca işsizi olmasaydı, bizde Türkiye'nin ekonomik çıkarı için maden ve petrolerin liman kentlerine hammadde olarak gitmesini kınamazdık. Fakat ne hazindir ki, durum tam aksinedir. Bütün umutlarını sadece yer altı zenginliklerine bağlayan Kürt ulusu, bu konuda maalesef hayal kırıklığına uğramaktadır.

Madenler çoktandır gidiyor, petrol gitti,. Yarın barajlarımızdan da elde edilen enerjiyi götürecekler. Önceliği Trakya, Marmara olmak üzere Batıya verecekler. Kürt yine işsiz, sefil ve karanlıkta kalacaktır.

İşte, bu haksız duruma bir son vermek ve yapılan zulme dur demek istiyoruz. Unutulmaması gereken bir husus var, bu hususu gerek Türk milleti ve gerekse Türkiye'de yaşayan tüm halkların yararı için zikretmeyi ödev bilirim.

İktisadi şuur ile milli şuur arasında öylesine yakın bir bağ vardır ki, yekdiğerinden ayırmak mümkün değildir. Milliyetçilik en çok ve hemen hemen şu üç önemli sebeplerden dolayı şahlanmaktadır:

- a) Harp
- b) Geri kalmışlık,
- c) Hor görülme.

Türkiye'nin Kurtuluş savaşında, bir Türk milliyetçiliğinin şahlanışını gördük. Bunun tek sebebinin savaş olduğunu biliyoruz. Yunanlıların ve Ermenilerin tehlikesi karşısında Kürtlerin, Türklerin ve diğer Müslüman azınlıkların milli ve ümmetçi duyguları da bu dönemde şahlanmıştı. Geri kalmışlık ve hor görülme sebepleri ise bugün Kürdistan'da mevcuttur. Mesala, Kürt halkı, ilk olarak petrolün Akdeniz sahiline borularla çekildiğini gördüğü için iktisadi şuru şahlandı. Hemen Doğu Kalkınma Mitingleri başlatıldı. Bu gün bu şuur, Kürdistan'ın en ücra köşesinde filizlenmiş vaziyettedir. Hükümetlerin onu ihmal ettiğini, toprağından çıkan zengin yer altı kaynaklarını ona layık görmediklerini çok iyi bilmekte ve anlamaktadır. Bu durum devam ettiği takdirde, çok tehlikeli sonuçlar doğuracağından Türkiye ve Türkiyeliler namına korkuyor ve endişe duyuyorum.

TKDP Programının son maddesi Şöyledir:

MADDE 7- Kürdistan çıkan petrol ve madenlerden temin edilen karın % 75'i Kürdistan'a sarf edilmelidir.

Bu haklı isteği öne sürdüğümüzde, herhalde sadaka dilenmiyoruz. Bölgeler arasındaki dengesizlik uçurumu ancak bu şekilde ortadan kalkacak ve Kürdistan, böylece kendi öz kaynaklarıyla geri kalmışlıktan kurtulacaktır. Türkiye'nin bir parçası olan Kürdistan'ın kurtuluşu demek, Türkiye'nin kalkınması ve müreffeh olması demektir.

Maden ve petrolden temin edilen karın % 75'ini istemek, Kürdistan'ın kendi kaynakları ile kalkınabileceği inancında olduğumuzu ve faşistlerle Turancıların "doğuda hiçbir gelir kaynağı yoktur, devlet oraya boşuna emek sarf ediyor ve memurlarını o sarp yere gönderiyor." (26) şeklindeki yersiz iddialarına cevap teşkil etmektir.

Bilirkişi tetkikini istediğimiz ve bir türlü tetkike göndermeye muvaffak olamadığımız, daha doğrusu bilirkişiye gönderemediğiniz TKDP programı işte budur. Hiçbir ilim heyetinin ve hiçbir

hukuk anlayışının bu haklı ve doğal talepleri suç unsuru olarak tefsir edemeyeceklerini çok iyi biliyorsunuz. Naçizane kanaatime göre bu yöndeki talebimizin ret edilmesinin sebebi de budur.

Ezilen ve sömürülen bir milletin, kalkınma, işsizlik ve sefaletten kurtulma isteği nasıl suç telakki ediliyor? Ulusal haklarından mahrum milyonların, insan haklarına kavuşma talepleri herhalde ırkçılık değildir.

Biz, Türklerden üstün bir ırk olduğumuzu iddia ettik mi? Nüfusumuz nispetinden fazla temsil hakkı istedik mi? Batı Anadolu geri kalsın, sadece Kürdistan kalkınsın mı dedik? Okullarda Kürtçe tedrisat isterken, bu okullarda Kürt çocuklarına Türkçe’de öğretilsin demedik mi? Milli Misak sınırlarına sadık olduğumuzu ve Türk-Kürt kardeşliğine, eşitliğine inandığımızı, Cumhuriyet ve insan hakları prensiplerine bağlı olduğumuzu amaç olarak kabul etmedik mi?

Peki nasıl oluyor da ırk mülahazası ile yargılanıyoruz.?

Dünyanın hiçbir yerinde ve tarihin hiçbir devrinde, hiçbir millet bu acıklı ve talihsiz durumla karşı karşıya gelmemiştir. Hiçbir zaman, ulusal hakları için, insani hakları için mücadele verenlere ırkçı denilmemiştir. Kültürel ve iktisadi haklarını isteyen ve bütün fertlerini refaha kavuşturmak isteyen insanlar cezalandırılmamıştır.

Biz, şu anda Türkiye Hükümetlerinin ırkçı, baskıcı ve Turancı tutumuna karşı çıktığımız için yargılanıyoruz. Hem de ırk mülahazasıyla mahkeme huzurunda bulunuyoruz. Esasen ırkçı olanlar, gelmiş geçmiş ve elan ki idareciler ve Türkiye’de sadece Türk ırkına hayat hakkı tanıyan zihniyetin savunucularıdır. Haksızların cürümünü, zayıflara yüklemek için hiçbir zaman hak ve hakkaniyetle bağdaşmaz.

Bu gün Afrika ve Amerika kıtalarında ırk sorunları vardır dediğimiz zaman, herhalde ırkçı rolünde olan Rodezya’daki siyah veya ABD’deki zenci değildir. Azınlıkta veya çoğunlukta olsun, buralarda hakim sınıf beyazlardır. Zihinlerde ve gerçekte her zaman Rodezyalı ve Amerikalı beyaz suçludur. ırkçılık rolünü bu beyazlar almıştır, suçlu bunların yöneticilerdir.

Hem sömüreceksin, inkar edeceksin, hor göreceksin, iktisaden ve manen geri bırakacaksın; hemde ağlamasını yasaklayacaksın. Ve bu yaptıklarına “adalet tecelli etti” diyeceksin...

Ağlayan Kürt senin dostun, kardeşin, vatandaşındır. Onun çığlıklarına kulak vermeniz gerekir. Onun yarasına merhem sürmeniz gerekir. Ha bu yaraya zehir katmışsın, ha TCK’nın 141/4’nü tatbik etmişsin. Ne fark eder?

Fakat ne hazindir ki, zulüm çarkları çoğu kez hakkın, hukukun ve mantığın tam aksine dönmüş ve daima kuvvetlinin tekelinde kalmıştır. Bu zulüm çarkları karşısında bir de tarihin şaşmaz çarkları vardır. Bu tarihi çarklar takdir ve iftihara şayandır. Gerçek ve doğru yoldan şaşmaz bu çarklar, çünkü bu çarkları İlahi Adalet döndürüyor. Hiçbir kaba kuvveti dinlemez bu çarklar, tam aksine haksızlığı ve kaba kuvveti dindirir, zalimleri kara sayfalarında sindirir ve böylece zafer, ebedi olan gerçeğin olur.

Tekrar ediyorum; Kürdistan’ın kalkınması Türkiye’nin kalkınması demektir. Kürt milletinin ve dolayısıyla Türkiye’de yaşayan tüm halkların insani haklarına kavuşması demek, Türkiye Birliğinin pekişmesi demektir. Türkiye’de yaşayan ve en az bu vatanda Türkler kadar yaşama hakları bulunan Kürtlerin ulusal varlıklarını kabul etmek, Türk-Kürt kardeşliğini ve beraberliğini ebedileştirmek ve garantiye kavuşturmak demektir.

Sayın Yargıçlar ve adaletin temsilcileri;

İster zulüm ve baskıdan, ister 46 yıldır devam eden jenosid ve asimilasyon planlarından doğsun, ister geri kalmışlık ve hor görülme nedeninden ileri gelsin; Kürt milliyetçiliği kökleşmiş, vücut bulmuş, şuurlaşmış, azim ve iradeye kavuşmuş bulunmaktadır.

Kürt milliyetçilerinden, ulusal haklarından hiçbir şekilde taviz beklenemez. Yamyamların bile insanca yaşama olanaklarına kavuştuğu günümüzde, dünyadaki ilk medeniyetleri kuran bir milletin evlatları olarak sonsuza dek köle durumunda kalamayız. Güçlüyüz, kararlıyız. Bizim en etkili silahımız, davamızda haklı olduğumuza dair kesin inancımızdır. Cephanemiz samimiyet, üniformamız azim ve inancımızdır.

İddia makamı her ne kadar samimi olmadığımız ileri sürse de, tarih bizim samimi ve haklı olduğumuzu, Türkiye'nin ulusal yararlarına uygun bir şekilde düşündüğümüzü elbette bir gün kaydedecektir. Zaten samimiyetimize inanılsaydı, Kürt milletinin doğal hakları yarım asırdır geciktirilmez ve bu güne getirilmezdi. Samimiyet ve sadakatimizi saflığımıza bağlayan zihniyetin bir temsilcisinden daha makul bir davranış bekleyemedik.

Türkçülüğün babası Ziya Gökalp daha 1922'de bu durumu görmüş olacak ki, aynen şu satırları yazma gereğini duyuyor; *“Vakia Kürt, bu sadakat yolunda yürümekle aynı zamanda kendi varlığını, kendi hırsını, istikbalini de muhafaza etmiş oldu. Mubarek yurdu düşmanların murdar ayakları altında çiğnetmedi. Burası da doğru olmakla beraber bu neticeyi Kürdün civanmerdane sadakatine atfetmeyipte, yalnız akilane ihtiyatkarlığına isnat etmek hiçbir veçhile reva değildir. Tarih gösteriyor ki muvaffakiyet daima doğruluğun mukafaatıdır. Kürt, zeki olduğu kadar doğru, imanlı, dürüst ve vicdanlıdır da”*

1922'de Ziya Gökalp gibi bir Türkçü bu satırları yazarken, 1969 Türkiye'sinde bir savcı bağımsız mahkemelerin huzurunda ve tarihin önünde insanca yaşamak isteyen Kürt milliyetçilerinin samimi olmadıklarını ileri sürüyor. Türk-Kürt kardeşliğinin ve beraberliğinin yegane şartı, birbirimize inanmak ve güvenmek olduğunu maalesef idrak edemiyor sayın savcı bey.

Felsefemiz, zor kullanmadan, insanca yaşama haklarına kavuşmak ve Türkiye'nin Misak-ı Milli sınırları içinde Türk-Kürt kardeşliğini gerçekleştirmektedir.

Zor kullanmadan direnme, kuvvetli ve adilane bir silahtır. Onu kullananın samimiyeti ve doğruluğunu meydana çıkarır. Pasif direnme, barışçı bir direnmedir. O yara açacak yerde, yarayı tedavi edecek bir kılıçtır.

Unutulmaması gereken bir hususta; Kürt milletinin pasif direnme kararı, bu ulusun sabırlı ve inançlı oluşundan ileri geliyor. Dolayısıyla bu sabırlı milletin sabrını tüketmek bir ulusal ihanettir. Ve buna asla başvurulmaması gerekiyor.

Yıllardan beri Kürt aydınlarını cezalandırmakla tehdit edip, onu sindirmeye çalışan kimselerin karşısına çıkan bu insanlar “beni cezalandır. Ben buna müstahak değilim, fakat olmadığım halde buna razı oluyorum. Böylece, bütün dünya, benim haklı ve senin de haksız olduğunu görsün, anlasın” diyerek bağırırmaktayız.

Zor kullanmadan, hak elde etme mücadelemiz devam edecektir. Çocuklarımız bize gölge babalar demeyecek, bizimle iftihar edeceklerdir. Farklı muamele savunucularının çocukları, babalarının sadakatli ve kardeş bir ulusa reva gördükleri emperyalist uygulamalarından dolayı utanacaklar ve onları affetmeyeceklerdir.

Kaba kuvvet, boyunduruk altında tutabildiği müddetçe devam edebilir. **Zafer, daima hakkın ve haklının olur.**

Bizler demokrasiye inanıyoruz. Sınırlarını her gün biraz daha genişleten demokrasiye. Haksız olarak bize reva görülen bu günkü sevk maddesi bir gün işlemez hale gelecek fiilen uygulanamaz bir duruma düşecektir.

Şahsıma gelecek her türlü sonuçlara, engellere, tehlikelere ve baskılara rağmen Kürt milletinin insancıl ve barışçıl hareketi durmayacak ve milli haklarımızdan vazgeçilmeyecektir. Beşer varlığının temeli bu ahlak kaidesindedir.

Dileğimiz ölüm programı değil, hayat programıdır. Başaracağımıza inanıyor ve güveniyoruz.... 25.11.1969

Saygılarımla
Şakir EPÖZDEMİR

NOT : *Tatvan Asliye Ceza Hakimliğinin 52 sayı ve 25.11.1969 tarihli yazılarıyla aynı gün ve 679 nolu taahhüt makbuzuyla Antalya Ağır Ceza Mahkemesine postalanmıştır. Ayrıca, 28.11.1969/70 Tatvan mahreçli telgrafla tarafımdan Yüce Mahkemeye bu savunmanın postalanmış olduğu bildirilmiştir.*

FAYDALANAN KİTAPLAR VE KAYNAKLAR

- 1- Anadolu İhtilali s:255 Selahattin Selek
- 2- “ “ “ “ “
- 3- İttihat Gazetesi 10.02.1969
- 4- Akis Dergisi sayı:4
- 5- Ulus Gazetesi 31.04.1969
- 6- Tek Adam c:2 s:91
- 7- Marksizim ve Milli Mesele s:118
- 8- Akşam Gazetesi, Görünüş Köşesi
- 9- Hürriyet Gazetesi 1968
- 10- İsmet Paşaya Açık Mektup, Mustafa Remzi Bucak, 1963
- 11- Yön Dergisi 1966
- 12- Eski İmar İskan Bakanı Haldun Mentешеoğlu
- 13- Eski İmar İskan Bakanı Haldun Mentешеoğlu
- 14- Hıfzi Oğuz Bekata
- 15- Akşam Gazetesi 07.12.1968, İlhami Soysal
- 16- Akşam Gazetesi Düşünceler Sütununda 1968
- 17- Ank.Tös yürüyüşünde konuşan Genel Başkan Fakir Baykurt
- 18- Tercüman Gazetesi
- 21- CHP 1968 Genel Kurultay Rahonundan
- 22- Şemsi Billi “anayasa”
- 23- Devlet Planlama Teşkilatı Uzmanlarının Açıklaması
- 24- Hakim Ali Faik Cihan’ın yazdığı “Sosyalist Türkiye”
- 25- Milliyet Gazetesi “Beyrut’ta Çalışan 30 bin kaçak Türk” 1968
- 30- İsmet Tümtürk. (Ötüken Dergisi)

NOT : Savunmada geçen istatiki bilgiler 1968 – 1969 dönemindeki günlük gazeteler, (neşriyat) den alınmıştır.